

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 50

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENEČ

Cene inseratov:Enostolpna petstina vrsta
malih oglasov po Din 1:50 in
Din 2:—, večji oglas nad
45 mm višine po Din 2:50,
veliki po Din 3:— in 4:—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6:—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniš
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.
Poštnina plačana v polovini.Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredniška telefon 50, upravnika 328.**Političen list za slovenski narod.**Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.**Konfiskacijska razprava.**

Včeraj dopoldne se je vršila pred tu-
kajšnjim vzklicnim senatom razprava o
prizivu odgovornega urednika »Slovenca«
g. Frana Kremžarja proti tuuradni razsod-
bi z dne 16. junija l. 1924, s katero je so-
dišče potrdilo zaplenbo »Slovenca« štev.
136.

Prizivnemu senatu je predsedoval de-
želni sodni svetnik Antloga, votanta
sta pa bila deželno-sodna svetnika dr.
Kaiser in dr. Keršič. Odgovornega
urednika g. Fr. Kremžarja je zastopal
odvetnik dr. Janko Brejc, državno
pravdnik pa prvi državni pravdnik g.
Niko Domeniko.

Predsednik senata prečita zaplenjeni
članek in da nato besedo zagovorniku dr.
Brejcu.

Dr. Brejc je izvajal:

Visoko sodišče! Razpravljajoč o tej
stvari, ki je velike važnosti, kakor se bo
sodišče preprčilo, se bom držal strogo
juridичne smeri, dasi kritične. Predvsem
imam formalen ugovor. Tenor razsodila je
tisti, ki je pri vsaki razsodbi najvažnejši
in ta pravi, da je v zaplenjenem članku za-
popaden prestop po § 65. a), ne pove-
pa, kateri dejanski stan je podan. Paragraf
65. a) ima več dejanskih stanov (citira).
Kateri od teh je podan, moramo vedeti.
Ne zadostuje mi reči: »Razžalil sem Veli-
čanstvo« ali »hujskal sem zoper državno
obliko«, »zoper državno upravo« ali mor-
da »zoper državo kot celoto«, ki sem jo
hotel razgnati. Zato je sodba formalno po-
grešna. Jaz morem torej v danem slučaju
samo domnevati, da je ta ali oni dejanski
stan podan. Iz sodnih razlogov je oboje
mogoče domnevati. Kateri izmed dejan-
skih stanov je bil to? Po mojem mnenju
moreta biti podana le dva. Dve možnosti
sta, ne vem pa, katera je podana: ali mo-
goče mržnja zoper edinstvo države ali je
pa mišljeno hujskanje zoper državno upra-
vo. Mogoče je sklepati na oboje. Sodni
razlogi pravijo, da se z zbujanjem mržnje
proti v l a d i zbuja mržnja proti d r ž a v i
kot celoti. Tu je treba jasnosti. Mislim, da
ni §. 65. podan. Ta je podan, če je
dan dejanski stan z objektivne strani, da
se je poskušalo koga hujskati. Namen mo-
ra biti hujskati zoper državo kot celoto
ali zoper državno upravo, da je mo-
goče govoriti o § 65. a). Ta se raz-
likuje od § 104., ki štiti državno avto-
riteto zoper neprimerno kritiko, zoper za-
bavljanje in zoper razžalitev. Ta paragraf
pa je specialna niansa, da mora biti hujs-
kajoča tendenca očitna in se mora tudi
dokazati. Če pregledate članek, o tej ten-
denci ni mogoče govoriti. Glavno, s čimer
se imamo baviti, je nekaj drugega. Gre
zato, kaj sme jugoslov. pravdnik konfiscir-
ati. Kaj je smel avstrijski, je znano; kaj
pa sme jugoslovanski, je drugo vprašanje.
Ali še velja predpis § 487. kaz. prav. reda,
tisti paragraf, na katerega se je avstrijski
državni pravdnik opiral, kadar je kaj kon-
fisciral? Avstrijska ustava mu te možnosti
ni dala. To je bil čl. 13. zakona o občin-
skih pravicah, ki pravi na kratko,
da sme vsak izdajati knjige, časopise
in tiskovine v okviru zakona. Ta članek
ni bil nič drugega, nego izjava o svobodi
tiska. Z njo ne moremo nič napraviti. Se-
le drugi zakoni so bili, kateri so prišli tu-
kaj v poštev. To je tiskovni zakon, ki je
bil že preje izdan kot postopni red. § 487.
govori popolnoma določeno, da sme držav-
ni pravdnik zapleniti v vsakem slučaju, ko
je bila stvar izdana proti predpisom.

To je bilo v Avstriji. Sedaj pride Ju-
goslavija. Jaz hočem z enim stavkom ka-
rakterizirati to, kar se mi zdi važno. Mi
se vedno sklicujemo na zakone in ustavo.
Nihče ne rabi teh besed v govorjenju bolj
kakor mi, zato zahtevam, da se tudi spo-
štujejo. Člen 13. ustave se bavi s svobodo
tiska in tukaj imamo načelo glede tistega
znanega stavka iz dobe francoske revolu-
cije. S tem stavkom bi bilo malo poma-
gano, kakor pri členu 13. zakona o držav-
ljanskih pravicah. Pri nas pravi člen 13.
tisto, kar je bilo v Avstriji povedano dru-
god, in nadomestuje tiskovni zakon. Ta
člen ustave je utemeljen tako, da ga no-
ben poznejši zakon brez revizije ustave ne
bo mogel spremeniti. Gospodje! Čim slab-
še so javne razmere tem večja mo-

ra biti svoboda tiska in večja možnost
kritike, ker je to edini ventil, s katerim si
je mogoče pomagati. Baš na Balkanu je
svoboda tiska zelo visoka in svoboda ti-
ska so vse srbske stranke najvišje čuvala.

Srbske stranke so se takoj ob začet-
ku naše skupščine postavile na stališče
svobode tiska, ker so se bale: »Danes me-
ni, jutri tebi!« To je udomačena parlamen-
tarna navada, zato se vsaka stranka boji,
da se ost ne obrne proti njej. To je baza,
na kateri se lahko državljani branijo. To
je treba razumeti. Državni pravdnik ima
pravico tožiti, če so za tožbo podani raz-
logi. On ima pravico do tožbe, ne pa do
zaplenbe! Člen 13. ustave pravi natančno,
kdaj je mogoče zapleniti (čita čl. 13. usta-
ve). To so edini slučaj, v katerih sme dr-
žavni pravdnik po ustavi list zapleniti,
drugače pa ne. Člen 13. ustave je zasigu-
ran na ta način, da se mora isti spre-
meniti le z revizijo ustave. Revizija ustave
je pa pri nas zelo otežkočena. Torej je to
stabilno. Za prehodno dobo imamo še čl.
138. ustave. Ta pravi, da se sme izhajanje
kakega časopisa prepovedati, ako izziva k
mržnji kot celote (čita člen 138.). Ta dvojni
predpis je samo začasen, dokler so še
subverzivni elementi, ki bodo delali kon-
solidaciji države težko. Za ta čas, da se
država konsolidira, je to določeno. Ta
predpis se sme, ko nastanejo druge razme-
re, bolj konsolidirane, spremeniti z navad-
nim zakonom. Čez 15 ali 20 let se bo ta
člen spremenil, ker bodo razmere konso-
lidirane, potem ostane samo člen 13. Se-
daj je vprašanje: Ali bo še državni pravd-
nik smatral § 487. za veljavnega ali ne?
Moramo reči, da je § 487. derogiran s čla-
nom 143. ustave. Kaj nam pomaga člen 13.
ustave, če sme državni pravdnik še vedno
konfiscirati po svoji volji? Potem je vsak
državni pravdnik obenem ustavodajalec!
Po mojem mnenju imamo samo člen 13.
ustave in ne več § 487. Je torej treba pre-
iskovati, ali je podan kak slučaj, o katerih
sem govoril: Žalitev vladarja? Ne bom
preiskoval! Žalitev države? Ne! Žalitev
narodne skupščine? Pozivanje, naj se
ustava posiloma spremeni? Menda tudi
ne! Težka žalitev javne morale? Tega ne
bo nihče trdil, kajti časopis se bori zoper
korupcijo. Člen 138. ustave ima točko o
mržnji zoper državljansko celoto. Ali imo-
mo opraviti z izzivanjem k mržnji države
kot celote? Edino to je mogoče! Sedaj pa
povejte, če je govor o državi kot celoti,
ako je govor o vladil! Tukaj je samo za-
bavljanje zoper vladil, ki jo članek ime-
nuje tako in tako. Utemeljitev zaplenbe
pravi, da bi se iz tega mogla uvideti mrž-
nja do države kot celote, ki tako vlado
trpi. Zagovornik pobija nato tezo, da bi
bila država in vlada isto, da je država ne-
dolžna na tem, kar vlada zakrivi. Zato je
nesmisel trditi, da je kdo na državo jezen,
če bo kdo napadel vlado. S tem je doka-
zano, da ne moremo govoriti v tem slu-
čaju, da bi šlo za izzivanje k mržnji do dr-
žave kot celote. »Slovenec« zabavlja in je
vzbujal mržnjo do vlade. Priznavam! Pa
naj državni pravdnik toži, naj ga postavi
pred poroto! Opozorjam, ne zamašite ven-
tila kritike, svarim pred tem. Ne mislite,
da bo ostal ta slučaj osamljen. Tu gre za
princip, gre za ustavo ali je imamo ali je
nimamo. Zato ne bo ostalo samo pri tem,
treba je iskati najvišje instance, da se za-
ščiti ustava. Jaz mislim, da boste mojim
izvajanjem pritrtili.

Prosim, visoki sodni zbor pritožbi
ugodi.

Govor dr. Brejca so z veliko po-
zornostjo poslušali i sodni dvor i poslu-
šalci. Ko je končal, je izvajal državni
pravdnik g. Domeniko:

Na vprašanje branitelja, če mislim, da
ostane še predpis § 487, ki določa, da sme
državni pravdnik zapleniti za vsako kaz-
nivo dejanje, moram odgovoriti, da ne ob-
stoji več od dne, ko je stopila v veljavo
ustava. Danes ima državni pravdnik v ti-
sku manj imperija. Danes po vidovdanski
ustavi nima več te obširne pravice. Danes
je njegov delokrog omejen na malo število
kaznivih dejanj. Ta so navedena v ustavi,
kakor citira zagovornik. Učin mora biti kaz-
nivo dejanje, kakor se tam navaja. Samo
tedaj more priti do zaplenbe, ako eksistira
kazenski zakon. Ta eksistira za vse učine,
razen za razžaljenje tujih vladarjev. I rej-

šnji zakon tega ne pozna. Ustava predvi-
deva tudi ta paragraf, ki bo v prihodnji ka-
zenski zakonik vnešen na primernem me-
stu. Za vse druge učine, katere predvideva
ustava kot predmet zaplenbe, pa imamo
zakon za učine, katerih predmet je zaplen-
ba. Zagovornik pravi, da ne ve, kateri de-
janski stan se je inkriminiral. Mislim, da
je zadostno povedano, da je podan § 65 a).
Ta dejanski stan se je inkriminiral, zato je
bila tiskovna zaplenba (dr. Brejc: Dobro,
da vemo! Sedaj šele vemo.). To se krije.
Zato ni dvoma, da je tukaj konfiskacija
krita z zakonom. Vpraša se pa, ali je res
treba za učin § 65 zaplenitve. Zagovornik
trdi, da to ni res. Za § 65 je za zaplenitev
zadosten objektivni stan. Ni treba, da oni,
ki ščuva, ima tudi ta namen, da spravi čita-
telja v tako oduševljeno slanje, zadosti je,
da to napravi kulpožno, ali niti ni treba,
da je kulpožno. Zadosti je, da sploh uzoči.
Postopanje pri cenzuri in zaplenbi je ob-
jektivno; če je subjektivno, potem pride do
pregona odgovornega urednika. Če bomo
smatrali, da je napisal hoté, potem bomo
napravili drug predlog, ki ne bo šel
na tiskovno sodišče, ampak na
preiskovalno, ki naj sodi odgovor-
nega urednika v smislu § 65, da je podan
subjektivni učin. Za zaplenbo je zadostno,
da je podan objektivni učin. Vsakemu je
jasno, da je § 65 zadosti jasev, v njem ni
tako jasev napad na režim. Ker režim ne
more razpustiti občinskega sveta, mora to
storiti samo vlada, da je § 65 popolnoma
podan. Branitelj pogreša zvezo med vlado
in državo. Priznava, da je članek poln očit-
kov. Vprašanje je, kdo vlado postavlja, ako
ne državni organi, ako ne njen organ, pa-
lament. Vsi težji očitki padajo na državo.
Taki očitki bi mogli vzbuditi pomilovanje
države, ki ima tako vlado. Tudi to je zado-
sti za § 65, četudi vzbuja samo pomilovanje,
kakor se je zagovornik izrazil. Če jaz mis-
lim, da je to uboga država, ki si ne upa
postaviti varuha, ki bi ji bil, kakor ga rabi,

bi lahko rekli, da je to lumparska država.
Če bomo smatrali kako državo za revno,
bo imel tak očitke, tak učin, kakor ga rav-
no hoče § 65, zabraniti. Gg. sodniki, bra-
nitelj trdi, da nekatere točke v zaplenje-
nem članku niso kaznive in da bi torej ne
bilo zapleniti celega lista. Priznavam, da
je več stavkov, ki bi ne bili na sebi kaz-
nivi. Drugo pa je v tem slučaju. Tu so ti
stavki tako posejani med druge očitke in
tako zvezani s takimi besedami, katere mo-
rejo vsebovati žalitev po § 65, da ni mo-
goče, da bi se reklo, da ni to kaznivo.
Vsled nastale konfiskacije bi list radi teh
stavkov ne bil nič manj oškodovan, zato
rad tega ne bo treba remedure. Svarilo in
strašilo z višjo instanco nas ne sme ovirati,
da ne bi rekriminirali ekscesov prevelike
tiskovne svobode, katero ustava
priznava. Zato predlagam, da se pri-
tožba zavrne.

Po kratki repliki dr. Brejca je odšel
senat v posvetovalnico. Po posvetovalni
je razglasil razsodbo: V imenu Nj. Velič. kra-
lja se razsodi, da se zavrne ugovor odgo-
vornega urednika »Slovenca« Fr. Kremžar
proti tuuradni razsodbi, s katero se po-
trjuje zaplenba 136 št. »Slovenca«, s pri-
stavkom, da je sodišče mnenja, da je dr-
žavo smatrati celokupno prebivalstvo, ka-
tero si je izvolilo parlament, da isti izvoli
vlado. Na njen nasvet kralj imenuje iz pa-
ramenta vlado, ki tako postane izvršitelj
naredb države same in je smatrati vlado
kot organ države. In če se ščuva proti vlad-
di, se ščuva proti državi. V tem članku je
najti vse znake po § 65, ki ni v nasprotju
z ustavo in je sodba utemeljena. Kar se
tiče posameznih stavkov, sledi iz vsega
članka, da so inkriminirani stavki z drugi-
mi v taki zvezi, da bi članek ne imel po-
mena, če bi se ti pustili in se s tem ni
zgodila nobena škoda. Vsled tega je sodi-
šče mnenja, da se more zaplenba v polnem
obsegu potrditi. Proti razsodbi je pritožba
dopustna. Dr. Brejc: Prijavljam jo takoj.

Proglas zemljoradniških poslancev.

Belgrad, 21. junija. Danes so zemljor-
adniški poslanci izdali naslednji proglas:
(Cenjeni čitatelji naj nam oprostijo, da
smo proglas zemljoradniških poslancev
sami konfiscirali, ker bi ga naši čitatelji

itak ne čitali, ako bi ga objavili. V pri-
hodnji številki bomo pa naznanili vse srbske
in hrvaške liste, v katerih morejo ta
proglas čitati. Op. ured.)

**Odgoditev Pašićevega poto-
vanja na Bled.**

Belgrad, 21. junija. (Izv.) Že včeraj so
nekateri krogi zatrjevali, da bo danes Pa-
šić odpotoval na Bled, kar se pa ni zgodilo.
Pašić je ostal v Belgradu. To vedno od-
lašanje potovanja se tolmači s tem, da je
Pašićeva akcija za volilni mandat propad-
la, kar je z ozirom na poslednje dogodke
tudi razumljivo. V tem smislu se tolmači
tudi današnji uvodnik v »Pravdi«, ki ga je
napisal bivši generalni konzul Cemović. V
tem članku navaja memorandum, ki ga je
januarja meseca prebral na skupni seji ra-
dikalnih in demokratičnih poslancev in po-
slal kralju. Članek g. Cemovića je v vsej
javnosti napravil globok vtis, kajti Cemo-
vić kot bivši kraljev profesor in njegov naj-
boljši osebni prijatelj, se je nedavno mudil
na Bledu kot njegov gost. Misli se, da Ce-
mović ni napisal tega članka samo iz last-
ne pobude.

ZELJE DR. ŽERJAVA.

Belgrad, 21. junija. (Izv.) Čim so pri-
šli razni krogi vesti o volilni vladi bolj
forsirati, je prispel v Belgrad dr. Gregor
Žerjav. Govori se namreč, da bi on v
volilni vladi zavzemal mesto, katero je v
lanski volilni vladi imel dr. Niko Zupanič.
Postal bi minister za Slovenijo.

**VELICASTEN SHOD LJUBE DAVIDO-
VIČA.**

Belgrad, 21. junija. (Izv.) Iz Šibenika
je prispela vest, da je bil tam prirejen Da-
vidović veličasten sprejem in da se je vr-
šil ogromen ljudski shod.

**PREISKAVA PROTI POSLANCU ŠUMEN-
KOVIČU.**

Belgrad, 21. junija. (Izv.) Kakor poro-
čajo listi, vodi policija v Ralji z dovoljenjem
vlade preiskavo proti narodnemu poslancu
Šumenkovića na temelju L člana zakona o

zaščiti države, ki se nanaša na one, ki na-
silno mislijo spreminjati sedanje državno
stanje.

**DELEGATI ZA INTERPARLAMENTARNO
KONFERENCO.**

Beograd, 21. junija. (Izv.) Včeraj so od-
potovali v Bruxelles štirje radikalni poslan-
ci na interparlamentarno konferenco. Opo-
zicija ni hotela imenovati svojih kandidatov,
češ, da se nahajamo v neparlamentarnem
stanju in da ne moremo poslati na interpa-
lamentarno konferenco svoje delegacije.

ZAPREKA ZA MINISTRSKI SVET.

Belgrad, 21. junija. (Izv.) Danes do-
poldne bi se imela vršiti seja ministrskega
sveta, ki pa se ni vršila, ker je večina mi-
nistrov odšla na poroko hčerke predsedni-
ka skupščine Ljubomira Jovanovića.

Borzna poročila.

Dne 21. junija 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

(V oklepaju tečaji z dne 20. junija.)

V današnjem prostem prometu so bili te-
čaji sledeči:Italija 3.67 (3.6575 do 3.6875), London
368.75 (366.45—369.45), Newyork 84.75 (84.20
do 85.20), Pariz 4.60—4.63 (4.575—4.625), Pra-
ga 2.52—2.525 (2.4975—2.5275), Curih 15.10
(14.996—15.096).**CURIŠKA BORZA.**

Predborza.

Berlin 1.345 (1.345), Italija 24.15 (24.40),
London 24.41 (24.53), Newyork 563.50 (563.25),
Pariz 30.35 (30.40), Praga 16.67 (16.70), Dunaj
0.00795 (0.00794), Belgrad 6.70 (6.85).**Sklep borze.**Holandija 211, Newyork 5.6350, London
24.43, Pariz 30.50, Italija 24.32, Praga 16.65,
Pešta 0.0065, Bukarešt 2.50, Belgrad 6.70, So-
fija 4.07, Dunaj 0.007945.

Volitve v dosedanji demokratiški trdnjavi.

Kranj, 21. junija. (Izv.) Danes so se vršile občinske volitve. Izid je naslednji: Volivcev 630, udeležba 577, JDS 375 glasov (16 odb.), gospodarska stranka (radikalni, NSS in SKS) 112 glasov (5 odb.), SLS 90 glasov (4 odb.). Boj je bil nadvse hud. Demokrati so spravili na volišče tudi težko bolne. Denar, avtomobili, pijača, grožnje — vsega tega so se posluževali JDSarji v veliki meri. Dvotretjinske večine demokrati nimajo, kot so pričakovali. Pri največji demokratiški trdnjavi v državi se je zrušil vogal.

IZID OBČINSKIH VOLITEV V SODNEM OKRAJU VRANSKO dne 17. junija 1924.

Braslovce: SLS 158 glasov (11 odbornikov), Neodvisna gospodarska stranka 206 glasov (14 odbornikov); L. 1921: SLS 177 (12), SKS 169 (12).

Gomilsko: 2 listi lokalnega značaja. L. 1921: SLS 42 (6), SKS 39 (6), NSS 32 (4).

Marija Reka: vložena samo lista SLS. L. 1921: SLS 31 (4), SKS 45 (6).

Polzela: Slov. kmetijska zveza (SLS) 199 (14), Nestrankarska gospodarska zveza 52 (3). L. 1921: SLS 172 (11), JSDS 99 (5).

Vransko: potrjena samo JDS lista; SLS razveljavljena.

Sv. Jurij ob Taboru: SLS 110 (9), SKS 89 (8). L. 1921: SLS 142 (10), SKS 203 (14).

Sv. Jeronim: bodo volitve še enkrat razpisane; L. 1921 je dobila SLS 12 mandatorov, SKS 4.

Grajska vas in Prekopa: izid še neznan.

V naše roke sta prišli občini Marija Reka in zlasti St. Jurij ob Taboru, napredovali smo v Polzeli. Sv. Jeronim ostane gotovo naš.

Obsodba v čaruginem procesu.

ČARUGA IN TRIJE TOVARISI OBSOJENI NA SMRT.

Osječki, 21. junija. (Izv.) Danes dopoldne je bila razglašena obsodba v procesu proti glasovitemu razbojniku Čarugi in njegovim tovarišem. Obsojeni so: Čaruga, Prpić (veliki), Mihajlović in Seneković na smrt, Sulentić in Krmpotić na 20 let ječe, Poljanić na 16 let, Sekić na 15 let, Gerskić in Kovačević na 10 let, Jugović in Prpić (mali) na 5 let, Lončar in Rupež na 8 mesecev ječe.

POZDRAVI.

Rim, 21. junija. (Izv.) Albanski ministrski predsednik Fan Noli in Musolini sta si medsebojno čestitala in si izrazila svoje simpatije.

KOMUNISTI NA FINSKEM.

Helsingfors, 21. junija. (Izv.) Vlada je proglasila komunistično stranko za razpuščeno.

REPARACIJSKO VPRAŠANJE.

London, 21. junija. (Izv.) Nemški poslanik je danes izročil Mac Donaldu odgovor nemške vlade glede Dawesovega reparacijskega načrta.

RAZOROŽITEV NEMČIJE.

Pariz, 21. junija. (Izv.) Na podlagi poročil generala Nolleta je Herriot predlagal Mac Donaldu, da se razorožitev Nemčije strožje nadzoruje.

Za moralno rešitev vlad. načelnika Mussolinija.

Rim, 21. junija. Po dnevih zmede in prepadenosti je fašizem zopet našel ravnotežje in jasno določeno smer: rešiti moralni videz svojega voditelja Mussolinija, ga ohraniti na vladni in s tem obdržati oblast v državi. Vsekakor gre obenem za veliko več. Predvsem bi bil ugledu Italije pred inozemstvom zadan strahovit udarec, ako bi povsem jasno prišlo na dan, da je Mussolini, mož, ki v zadnjih dobah predstavlja Italijo kot tako, sokriv pri strašnem zločinu nad političnim nasprotnikom posl. Matteottijem ali da je celo pri tem zločinu glavni krivec, kakor mu je bil to v zbornici zaklical posl. Chiesa. Strah pred anarhijo v notranjosti in skrb za čast in ugled države na zunaj, sta nagnila revizionistično krilo v fašistovski stranki, ki je vodi Delcroix ter razne liberalne skupine s strani Giolittijem, Salandro in Orlandom, da so se znova strnili okoli Mussolinija, pripravljeni, da ga branijo do skrajnosti. Vprašanje Mussolinijeve krivde ali nekrivde se sploh ne dopušča. Opozicija sama, v kolikor jo predstavlja skupni parlamentarni odbor, nastopa zmerno in previdno. Vsekakor je tudi njo strah pred morebitnimi posledicami nenadnega preobrata. Komunisti kot skrajno krilo so se pa itak že izločili iz nje. Tako nastopajo odgovorni politiki, ljudstvo pa misli vse drugače.

Položaj se je torej v toliko razčistil, da zaenkrat na kake globoke izpremembe v notranji politiki ni misliti — ako seveda ne pride vmes kaj nepričakovanega. Začetkom prihodnjega tedna bo zopet nastopil sam Mussolini, da s svojimi izjavami ovrže razne težke obtožbe proti fašistovskemu režimu, razžene nezaupanje vanj in če mogoče na lep način razoroži njegove sovražnike in jih pridobi za sodelovanje ali vsaj prizanesljivo opozicijo. Za ponedeljek je napovedan Mussolinijev govor v seji ministrskega sveta, za torek v senatu, za sredo pa pred parlamentarno večino, ki bo zborovala v palači Venezia. Kakor napovedujejo fašizmu naklonjeni listi, bo Mussolini govoril v duhu miru, pravice in človečnosti.

Če se je pa fašizmu posrečilo, da je še enkrat uredil svoje vrste, in si zagotovil pomoč vplivnih skupin in mož, da se ohrani sedanji režim, je to dosegel le



Umorjeni italijanski poslanec Matteotti.

proti obvezi in jamstvu, da se v svojem bistvu preosnuje, brezpogojno podvrže zakonom in v dolžnostih in pravicah popolnoma izenači z drugimi političnimi strankami. To naglašajo ista, sedanjemu režimu vdana glasila. Pričakovati je, da bo Mussolini tudi v tem pogledu podal v svojih napovedanih govorih tehtne izjave.

RAVNANJE OPOZICIJE.

Odbor parlamentarne opozicije je v pričakovanju Mussolinijevih izjav odgodil spominsko svečanost za posl. Matteottijem na 27. t. m. Svečanost bo otvoril Turati, nato bo govoril od vsake opozicijske skupine po en zastopnik. Končno bodo sprejeli sklep, v katerem bodo označili vladne ukrepe v Matteottijevem slučaju kot nezadostne.

Opozicija namerava dalje sprožiti predlog, da se imenuje odbor, sestavljen iz senatorjev, poslancev in visokih sodnih uradnikov, kateremu naj se poveri preiskava.

FINZIJEVO PISMO ZBORNIČNEMU PREDSEDNIKU.

Rim, 21. junija. Bivši državni podtajnik za notranje stvari Aldo Finzi je poslal predsedniku poslanske zbornice Roccu pismo, v katerem zahteva, naj pospeši imenovanje posebnega parlamentarnega



Fašist Dumini, ki je zapleten v umor Matteottija.

odbora, ki naj preišče njegovo zadevo. V odbor naj se pritegnejo tudi zastopniki opozicije. Svoje pismo zaključuje Finzi z zagotovilo, da ostane zvest in goreč vojak stranke, vojskovodje (duce Mussolini) in države.

Zaenkrat ni znano, kakšno stališče bo zavzel zbornični predsednik nasproti tej Finzijevi zahtevi, ki nima zadostne podlage v zborničnem pravilniku. Po vsej priliki ji bo pa ugodil, ako bo opozicija pristala na sodelovanje v odboru. Finzi ima v svoj zagovor zbrane vse potrebne listine in sestavljeno spomenico, v kateri

podaja dokaze o neoporečnosti svojega prejšnjega političnega dela, potem o tem, da se začasa svojega podtajništva v notranjem ministru ni pečal z drugim nego z upravo in se ni mešal v nikake politične posle, in končno, da ni vedel popolnoma nič o stvareh, ki so se godile v tiskovnem uradu in posebej nič o vsem tem, kar je bilo v zvezi z Matteottijevo tragedijo.

Kakor se v poučenih krogih zagotavlja, je Finzijevo odstopno pismo sestavil drž. podtajnik Acerbo, ki je bil vedno velik osebni sovražnik Finzijeve, ter so potem Finzija prisilili, da je demisijsko podpisal. Finzi je nato takoj odločno zahteval zadoščenja, a je dosegel le to, da je Mussolini v ministrskem svetu izjavil, da Finzijevo odstop ni v zvezi z Matteottijevim slučajem.

POTEK SODNE PREISKAVE.

Rim, 21. jun. Kljub temu, da Matteottijevega trupla — baje — še niso našli, so se dokazi, da je bil Matteotti umorjen, tako zgostili, da je že danes gotovo, da se obtožba zaradi zaplembe osebe izpremeni v obtožbo zaradi umora. Svojo nedolžnost so popolnoma dokazali lastnik garaže Tommasini in šoferja Marini in Labatini, ki so jih izpustili na svobodo.

Glavni preiskovalni sodnik Del Giudice in namestnik drž. pravdnika Tancredi sta si tekom včerajšnjega dne osebno ogledala razna mesta, ki so v zvezi z zločinom in nato odšla v zapore Regina Coeli, kjer sta dolgo zaslišavala Marinellija. Pričakovati je novih odkritij.

Med okrvavljenimi predmeti, ki so jih našli v Duminijevem kovčegu so posebno važne sive hlače. Te hlače niso Dumijeve, ampak Matteottijeve. Prerezane so na sprednji strani. Iz tega dejstva in pa iz izpovedb dečka, ki je videl napad na Matteottija, se sklepa, da je dobil Matteotti težko poškodbo že koj ob napadu. Deček namreč pravi, da je eden izmed napadalcev posl. Matteottija, ki se je branil, sunil v trebuh, nakar se je Matteotti, kakor je bilo videti, udal ter so ga podolgem nesli v avtomobil. Sinek v trebuh najbrž ni bil samo sinek s pestjo, ampak z nožem. Vsekakor so se v avtomobilu, v katerem so odpeljali Matteottija, našli številni sledovi krvi. Razen tega se poznajo na avtomobilu odtiski prstov, tudi Matteottijevih, kar priča, da se je Matteotti še boril s svojimi morilci.

KJE JE TRUPLO?

Največji sum v pravilno postopanje oblasti vzbuja dejstvo, da kljub temu, da imajo vse neposredne krivice v rokah, ne morejo dognati, kje se nahaja Matteottijevo truplo. Kakor namigujejo neki fašistom prijazni viri, je imel nalog, da skrije Matteottijevo truplo, Dumini, ki je izvršil to s pomočjo oseb, ki doslej še niso aretirane. Tako da ve za Matteottijevo truplo izmed onih, ki jih ima oblast v rokah sedaj samo Dumini. Le-ta pa doslej o tem trdovratno molči, bodisi iz lastnega nagiba ali pa, ker ima tak nalog.

ROSSI ARETIRAN?

Rim, 21. junija. Snoči se je širila vest, da so v vlaku na progi Foggia-Benevento fašistični železničarji aretirali Cesare Rossija. Vest še ni potrjena.

SLUŽBA BOŽJA ZA POSLANCA MATTEOTTIJA.

Sorodniki posl. Matteottija so za minuli torek naročili v cerkvi S. Maria del Popolo v Rimu tiho črno sv. mašo, katere se je udeležilo kljub temu, da ni bila javno razglašena, veliko število ljudi iz vseh slojev, posebno poslancev. Ob prihodu iz cerkve se je občinstvo zgrnilo okoli Matteottijeve vdove in ji izražalo sočustvovanje. Nekdo je rekel: »Ne bojte se, gospa, Vaš mož bo maščevan! Gospa je zaplakala in rekla: »Ne, ne, nobenega maščevanja! Povejte, da Matteottijeva žena molil«

Smrtni udarec fašizmu.

Trst, 20. junija 1924.

V Italiji smo na predvečer važnih dogodkov. Umor socialističnega poslanca Matteottija po fašistovskih velmožeh je zadal fašizmu smrtni udarec. Ta grozni čin je z bengalično lučjo posvetil v delovanje in snovanje fašistovske stranke in pokazal, da stoji na čelu 40 milijonskemu narodu navadni zločinci. Dosedaj so še mnogi med Italijani smatrali fašistovske voditelje za res idealne može, ki jim je dobrobit domovine pri srcu in so jim zato v tej dobri veri sledili, zlasti ko so videli polom socialističnih strank. Dogodki zadnjih dni pa, so mnogim odprli oči in slišali smo iz ust uglednih fašistov, da jih je sram, biti pristaji take stranke. Ti dogodki so pretresli vso državo do dna; ne govori se o drugem kakor o njih. Vse je nekam nervozno in vsako uro se pričakuje nova razkritja, nove aretacije visokostojecih oseb; vsaki trenutek lahko rodi nove, usodne dogodke z nepredvidnimi posledicami. Vse se vprašuje: ali bo

Mussolini še mogel rešiti krizo in stranko. Mi mislimo, da se mu to ne bo posrečilo. Vnanji, zlasti francoski in angleški listi tudi že vsi pišejo o bližnjem padcu Mussolinijeve vlade. Ljudstva ni pretresel le res barbarski živinski umor poslanca Matteottija, ampak tudi vse druge okoliščine, ki so ta umor spremljevale. Ljudje dajejo republikanskemu posl. Chiesi prav ki je v parlamentu napravil medklic, da je Mussolini sokriv. Umor je bil naročen in izvršen po ljudeh, ki so bili Mussolinijeva desna roka, njegovi prijatelji, njegovi svetovalci. Rossi in Finzi sta imela v stranki in pri vladi, prvi kot načelnik tiskovnega urada ministrskega predsedništva in kot član strankinega načelstva drugi pa kot državni tajnik v notranjem ministru najbolj vpliv in ugled. Dumini, ki je najbrž umoril Matteottija, je v ministru imel svoj urad. Filipelli se je tikal z Mussolinijem. Pomisliti je treba pa še tudi to, da Matteottijev umor ni prvi zločin, ki ga imajo ti ljudje na vesti. Po odkritjih, ki prihajajo sedaj na dan, so bili ti veliki glavari fašistovske »Čeke«, ki je imela namen, neljube osebe spraviti s pota, ne plašče se nobenega sredstva, ne nasilja, in ne umora. Saj so, kot rečeno, že mnogo ljudi umorili. Sam Dumini ima baje 12 umorov na vesti — pa so vedno ostali nekaznovani. Da bi Mussolini o vsem tem ne bil nič vedel? Da ni poznal ljudi, s katerimi je občeval dan na dan? Kdo bi to mogel verjeti? Torej!... Tako sklepajo ljudje in mislimo, da se ne motijo. Zato je tudi socialistična stranka včeraj v neki resoluciji izjavila, da napravlja odgovorno za zločin vso vladno. Mussolini se je tudi blamiral s svojimi pismi, ki jih je pisal Finziju in Rossiju, ko sta dala demisijsko. Vse kaže, da sta bila ta dva, ki sta naročila, naj se Matteotti odstrani, ker bi bila ona dva po Matteottijevih razkritjih v parlamentu najbolj prizadeta. Če sta vedela Finzi in Rossi, kaj jima bo Matteotti očital, je gotovo vedel za to tudi Mussolini in vendar je v pismu nekako izzivalno pozval njiju nasprotnike, da naj pridejo s konkretnimi očitki na dan, češ, boste že videli, da sta moja dobra prijatelja Finzi in Rossi »gentlmen«. — Da je moral Mussolini kot minister za notranje zadeve demisijskirati, je s tem sam sebi izrekel nezaupanje. Danes pišejo listi, da je bilo notranje ministru brlog delinkventov; kdo je za to odgovoren? In način, kako se vrši preiskava in iskanje trupla? Nekaj jih je že ušlo kljub vsej policiji, — glej slučaj Rossi — nekaj jih bodo proglasili za neumne — o Filipelliju že pišejo, da je zmešan — Vso zadevo bodo skušali potlačiti. A to pot jim ne bo šlo tako lahko. Kakšno komedijo uganjajo samo z iskanjem trupla umorjenega Matteottija. Splošno se misli, da so ga že zdavnaj našli in skrivaj pokopali, ker so se bali ljudske nevolje. Če so vsi glavni krivci že pod ključem, bi bilo tudi res čudno, da bi ne vedeli, kje je truplo umorjenega. Pa ti Mussolinijevi najbližji prijatelji niso bili samo delinkventi, ampak vse se opravičuje, na kak način so prišli ti ljudje, ki so bili že pred par leti berači, do ogromnih bogastev, danes so milijonarji, posestniki hiš, vil, fabrik, avtomobilov itd. Vse te stvari so torej tako težke, da mislimo, da jih tudi Mussolini z vso svojo energijo ne bo mogel prenesti, in zato mislimo, da so dnevi njegove moči šteti. Značilen je zato tudi članek, ki ga objavlja Mussolinijevo glasilo »Il Popolo d'Italia«. Naš vodja je bil izdan. Hujše kot Kristus in Brutus. Toda možje od opozicije, vedite, da je on edini, ki je v stanu brzdati boljševiske mase in fašistovske množice. Vzemite nam tega moža, in takoj boste imeli meščansko vojsko. Lahko je odstraniti kakega fašistovskega vodjo ali pa tudi kakšen fašistovski krožek, toda niti obsedno stanje ne bo rešilo Italije pred krvoprelitjem, če se mora umakniti Mussolini. — Niso pa izključena še nova senzacionalna razkritja, zlasti ker se misli, da bodo aretirani morilci, da sebe rešijo, potisnili druge, dosedaj še ne imenovane, v blato. Saj je sam Finzi v svojem pismu na večino, zvrzel vso krivdo na držav. podtajnika Acerba, generala De Bono in na samega Mussolinija. — Opozicija stoji ob strani in pazno gleda na vsak korak in giblje vlade in oblasti. Kot ključna vest stoji opozicija Mussoliniju za hrbtom in gleda na njegove prste. Težko se bo rešil iz tega objema!

Slovenci!

Danes slavimo v Sloveniji dan treznosti in pozivljemo ves narod in vsakega posameznika na odpor proti našemu notranjemu sovražniku — pijančevanju.

Narod, čuj in zavedaj se, da je pijančevanje tvoja sramota in tvoja poguba! Tej zavesti primerno in dosledno bodi tudi tvoje ravnanje! Napravi konec tej sramoti, raztrgaj spone starih strasti, vrzi s sebe jarem pijanske sužnosti, dvigni se k lepšemu, svobodnemu življenju! Združimo se vsi trezni sinovi in hčere

sti do 1500 Din. — V Celju je bila ukradena iz kuhinje trgovca Pavla Novaka usnjata ročna torbica, v kateri je bilo več steklenic, napolnjenih z raznimi likerji v vrednosti 2000 Din. — Na sejmu v Metliki je bila ukradena posestnikovu sinu Vidu Špeliču iz Tribuč iz žepa suknjice denarnica z vsebino 112 Din 50 p. — Pri Sv. Trojici je bilo ukradeni Albertu Lorbeku 1500 Din vredno moško kolo.

Štajerske novice.

SE ENKRAT OBČNI ZBOR SLOV. OBRTRNEGA DRUŠTVA.

Maribor, 20. junija.

Pametni politiki in funkcionarji organizacij se navadno umaknejo, kadar v kakem boju temeljito propadejo. Nasprotno pa se more dogoditi samo pri tukajšnjih demokratih. Namesto, da bi bili lepo utihnili, ko so doživeli poraz na izrednem občnem zboru Slov. obrtn. društva (Sod), so se še postavili na neko stališče, ki izgleda kakor da jim še na misel ne pride, opustiti razdiralno delo med našim obrtništvom. Oni se menda ne zavedajo dejstva, da so baš oni tisti, ki so napravili ta žalostni razdor med našim obrtništvom, osobito pa v našem društvu, pri katerem so se smatrali za absolutne gospodarje, ter hoteli imeti društvo le zato, da bodo od njega vlekli koristi za svojo preperelo stranko. Strankini eksponenti niso imeli pred očmi tega, da se je društvo ustanovilo zato, da pomore našemu obmejnemu obrtništvu do razvoja in napredka. Ne. Zato jim ni bilo. Njim je bilo edino le zato, da priborijo Žerjavovi demokratski skupini nekaj glasov pri volitvah. Ker pa ogromna večina članov takih manipulacij ni odobraval in člani niso hoteli nič slišati o Žerjavovih in se odklanjali njih nesrečno politiko, so kratkoročno te eksponente odslovili, misleč, da jih vendar sreča treznost. Ali žal so se varali. Ti Žerjavovi plačanci so rekli, ako noče biti članstvo za nas, potem naj tudi društva ni. Potem svojih listov »Jutro« in »Tabor« so uvedli gonjo proti društvu in proti letošnji obrtni razstavi. Ta gonja, katere oče je znani dr. Reisman, presega vse meje dostojnosti in dobi lahko prvenstvo za laži. Naravnost ironija je, ako »Tabor« trdi, da nima namena poglabljati in izrabljati razdora med obrtništvom.

Moj namen je podati javnosti sliko, kako »objektivno« znani Žerjavov »Tabor« in »Jutro« poročata, kadar doživi njegova stranka temeljit poraz.

»Tabor« pravi: »Sam predsednik Džamonja je na občnem zboru priznal, da je mnogo članov preklelo svoj podpis na spomenici glede razstave, ker so bili čisto navadno »nabarbanici«. To je čisto običajna laž, ker noben član ni svojega podpisa preklekal. Res je le, da je predsednik Džamonja poročal, da so nekateri odborniki (stari odborniki, takozvana Žerjavova demokratska klika) izrazili sum, da so mogoče nekateri člani podpisali spomenico, ne vedoč zakaj da gre. Da so se pa člani zavedali, zakaj da gre in da je bila to njih želja, da se vrši letošnja razstava pod okriljem društva, se je pokazalo pri tozadnem priglavljanju, kjer so vsi navzoči, proti štirim glasovom (Novak, Vahtar, Bureš in Kravos) glasovali za spomenico. Ko se je glasovanje o tej zadevi vršilo, je bilo 121 navzočih in ne kakor trdi »Tabor«, da je bila z večino glasov sprejeta. Radi same objektivnosti je »Tabor« popolnoma pozabil poročati, kako je g. Zmudler Novaku in Vahtarju bral levite, ko sta se drznila reči, da so člani podpisali nekaj, o čemur niso nič vedeli, zakaj gre. »Tabor« tudi ni povedal, da je Novak upal kandidirati za predsednika kljub temu, da ni tožil »Obrtniškega lista« za očitke, ki dišijo po korupciji, podkupovanju in sličnem, kar bi moral vsak le kolikaj pošten človek storiti. Samo Žerjavov agent Novak je tako značajan in smel, da pride še na občni zbor med obrtnike, ki nočejo o njem nič slišati in so ga že zdavnej in za vedno stavili »na razpoloženje«. Pozabil je nadalje »Tabor« povedati, kako razburljivo se je obnašal sicer suhoparni Vahtar, ki je kričal kakor da bi bil gospodar celega Maribora. Pozabil je »Tabor« tudi povedati, kako je bil »trezni« Sulič izžvižgan vsled svojega »treznega« medklica in sicer tako izžvižgan, da je moral občni zbor zapustiti. Višek vseh laži in »objektivnega« poročanja, pa je, ako trdi »Tabor«, da je 25 članov iz društva izstopilo, ker po naših zanesljivih informacijah so do sobote izstopili le 4 in sicer užaljeni Weixl, nemogoči Novak, »trezni« Sulič in Kravos, ker je videl, da je društvo za Žerjavovo demokratsko stranko za vselej zgubljeno. Pač pa bo najbrž sledilo še kakih 5 ali 6 izstopov, kar bi bilo edino umestno, da se društvo očisti teh peg in marog, da bo moglo potem služiti svojim vzvišenim ciljem, za kar se je pravzaprav ustanovilo t. j. za povzdigo in napredek našega obrtništva na naši severni meji. O izstopu 25 članov ne more biti govora, ker peščica Žerjavovih priganjavev šteje v celem komaj ducat, kar tudi izid volitev jasno dokazuje, pri katerih niso mogli kljub neverjetnemu terorju in demagogiji doseči več nego 15 glasov. In to kljub temu, da so izdali povelje — brez vednosti predsednika in proti društvenim pravilom, da se mora vsak volilec pri tajnem glasovanju — na glasovnici podpisati.

Najdrznejša laž pa je ona, ki jo je lansiral glavni krivec razdora med mariborskimi obrtniki, znani »Jutro« poročevalec dr. Reisman, češ, da so antižerjavovcem do sijajne

zmage pripomogli glasovi Nemcev in nemurjev. Razdiralcu obrtniške sloge dr. Reismanu bodi na tem mestu povedano, da so vse te člane — razen dveh, ki so sicer pošteni in ugledni obrtniki in skoz in skoz lojalni državljani — sprejeli prejšnji Žerjavovi odborniki, pod žalostno ero Novakovega predsedovanja. Kako priljubljen je dr. Reisman pri obrtništvu, priča najbolj dejstvo, da si ni upal na občni zbor, ker se je bal zasluženih levit.

Ker hoče teh par Žerjavovih plačancev iz golega maščevanja nad porazom, ki so ga na zadnjem občnem zboru doživeli, z »objektivnim« poročanjem svojo neizmerno blamažo prikriti, sem se čutil, kot član društva in udeleženec občnega zbora, primoranega v interesu društva in v interesu obrtniškega sploh, objaviti to pojasnilo, da bo mogla javnost dobiti sliko kako Žerjavovi ljudje potvarjajo resnico. — Član Slov. obrtn. društva.

Š župnik Jakob Čemažar †. Pri Mali Nedelji pri Ljutomeru je 20. t. m. umrl župnik g. Jakob Čemažar. Pokojni je služboval v raznih župnijah Istre in je neustrašeno branil pravice slovenskega jezika v cerkvi. Za časa fašistovskega terorja je oskrboval 3 župnije v Istri in se ni uklonil. Fašistovska vlada ga je izgnala z orožniki iz Italije koncem avgusta l. 1923. — Sedaj je našel smrt v slovenski domovini. — Njegovo naglo smrt so povzročile posledice neumornega boja in truda pod nasilno vladavo fašizma v Istri. — Bog mu bodi plačnik!

Š Telovadni odsek Orel v Zalcu priredi dne 29. junija javno telovadbo ob priliki 15-letnice svojega obstoja in blagoslovitve odsekovnega prapora. Sodeluje polnoštevilna orlovskoga godba iz D. M. v Polju. Prijatelji orlovske misli vabljeni!

Š Smrtna nesreča. 68 letni ogljar Šebilja Jurij je pri gostilničarju Božiču v Stopah pri Sevnici padel z lestve in si zdrobil lobanjo. Bil je takoj mrtev. Pokojni zapušča ženo.

Ljubljanske novice.

Ij Ali naj res držimo križem roke? Nezmernost nam uničuje deco, razplemenja in oslablja zarod, moti mir in red, razjeda rodinsko življenje, ubija blagostanje posameznika in narodno bogastvo ter dovaja in tira najširše sloje v duševno in telesno bedo. — Vsi, ki se hočete o resničnosti navedenega prepričati in morda sodelovati pri delu za omiljenje pilske nezmernosti med narodom, pridite danes v nedeljo, dne 22. t. m. ob pol 11. uri dopoldne v Mestni dom. Ne zamudite pa tudi pohiteti v kino »Tivoli«, kjer se ob pol 2. uri popoldne predvaja proti brezplačni vstopnici krasen norveški film »Voznik smrti«. Brezplačne vstopnice so na razpolago pri blagajni kino-podjetja.

Ij Umrla je sroč ob 11. uri v 69. letu svoj j starosti gospa Franciška Tomc. Pogreb bo v ponedeljek popoldne iz hiše žalosti, Zrinjskega cesta št. 5. Svetila ji večna luč!

Ij Vlom ali nagajivost na ljubljanskem gradu. Predsednjim med 11. in 12. uro so neznanzi zlikovci vlomili glavna vrata, ki odpirajo in zapirajo dohod na dvorišče in stanovanja v notranjosti gradu. Morala je biti dobro verzirana družba, večša svojega posla, ker niso s svojim delom povzročili nikakega šuma. Ključavnice so delno odstranili, dasi je skoraj za večno pritrjena na železna vrata. Zlomili so en vijak in v ključavnico podvrgli neznan predmet, da je zaklepanje in odpiranje izključeno. Ali so bili to »domačini« ali ne, je težko reči. Pripomniti je pa treba, da so vlomilci delali največ znotraj, zunaj je moral stati samo kak pomagač in paznik, kakor kažejo izpiljeni znaki na ključavnici in vratih. To ni prvi slučaj na gradu, tudi vrata v stolp so že vrgli s tečajev in sploh ponaredili ključče v stranski stolp in v druge objekte. Kakšni nameni so jih vodili pri tem poslu, ni mogoče zaznati.

Ij Čuvajte javne nasade! Res je vabljivo, če gre človek ob javnih nasadih, kjer raste lepo zelenje in cvetje, in marsikdo bi si rad utrgal kak cvet. Toda ko bi se teh nasadov ne čuvalo, bi bili vsi v enem dnevu opustošeni in potrgani. Policija je v zadnjem času prišla in občno kaznovala več neprevidnih oseb, ki so si privoščili cvetke iz javnih nasadov ob cestah in v parkih.

Ij Drag »ferbel«. Dva dobra tovariša kovač in čevljar iz Zelene jame sta igrala prepovedano igro »ferbel«. Igralcema je bilo zaplenjenih 587 Din, obsojena pa sta bila vrh tega še vsak na 100 Din denarne globe s primernim poukom.

Ij Prijet žepar. Na ljubljanskem trgu je začutila Marija Škrjančeva iz Dobrunj v gneči med ljudmi, da ji sega nekdo v žep. Okrenila se je nenadoma in zapazila mladega fantalina, ki ji je segel v žep in skušal izmakniti denarnico. Prisilila je predrznemu fantalinu par gorkih klofut, nakar je ta pobegnil. Toda tudi stražnik je opazil od daleč ta prizor in šel takoj za mladim žeparjem, ki pa se je prav spretno muzal in skrival v gneči. Vendar pa ni ušel svoji usodi in stražnik ga je aretiral končno v šentpeterski cerkvi. Aretiranec je 17 letni Alojzij Svolsjak, doma iz Škofje loke, ki je bil že kaznovan radi tatvine.

Ij Policijske ovadbe. V zadnjih 24 urah je bilo vloženih na policijo 18 ovadb, in sicer: tatvine 3, kaljenje nočnega miru 6, poškodba tuje lastnine, 1 pijanost, 1 prestopke cestno policijskega reda 8, prekoračenje policijske ure 1, nameravano zborovanje brez dovoljenja

1, požar 1, cestna razsvetljava 1 in 1 nezgoda.

Ij Tatvine v Ljubljani. Iz stanovanja Marije Stresen pri Brvi št. 4 je bila ukradena zlata ženska verižica z obeskom in z monogramom S. M., vredna 1000 Din. — V hotelu »Južni kolodvor« v Kolodvorski ulici je bilo ukradenih kuharici Juliji Ban iz odprte omare 6 bankovcev po 100 Din, 5 po 10 Din, nekaj drobiža, ogrska srebrna krona in 8 bankovci po 1 dolar. — Ob lesenem mostu čez

Ljubljano pri prisilni delavnici je bilo ukradeno 10 m lesene ograje in ima mestna občina okrog 150 Din škode. — V baraki na Resljevi cesit je bilo ukradenih par moških boks čevljev, ki so vredni 200 Din.

Ij Tat v vlaku. Krošnjarju Petru Jurčeviću v Kolodvorski ulici je bilo ukraden v vlaku na glavnem kolodvoru 12 aparatov za striženje las, 12 ducatov britvev in nekaj žepnih nožev v skupni vrednosti 2500 Din.

Prosveta.

Dr. Joža Glonar:

Formacija hrvaške narodne ideologije.

»Mlada Hrvatska«, glasilo »Hanao«, je v svoji letošnji tretji številki prinesla principijalen članek o splošnih metodah formacije hrvaške narodne ideologije, ki ga je napisal nje urednik dr. M. Vukelić. Članek sam je nekaka principijalna izjava o nameni lista samega, ki je takoj v početku izhajanja izjavil, da ne išče naravnost praktično političnih poti, ampak da skuša dajati praktični politiki nujno potrebno teoretično znanstveno podlago. Tendencia, ki ga pri vsem tem delu vodi, je, da dokaže pravilnost in upravičenost hrvaške politične borbe, ki se naj s to pomočjo olajša in čim preje in uspešneje pripelje do zaželenega cilja.

Borba vsakega naroda za osamosvojitve dobi popolnoma drugačno obliko in opravičilo, če njena pravilnost in upravičenost ni znana in instinktivno zavedna samo med onimi, ki se je aktivno udeležujejo, ampak če je nje pravilnost in upravičenost tudi znanstveno politično izgrajena, t. j. če ima svojo izgrajeno ideologijo. Prvi pogoj za izgraditev take ideologije in nje temelji, t. j. teorije o upravičenosti borbe hrvaškega naroda je konstatacija dejstva, da so Hrvatje poseben, svojevrsten narod. To je res, da dejstvo, ki je v realnosti eksistiralo in eksistira, tako da bi ga ne bilo treba šele znanstveno-politično dokazovati. Vendar pa je važno in koristno, da se je obdelal kot prvi in glavni temelj za izgraditev hrvaške narodnosti in hrvaške narodne ideologije. To pa pred vsem zaradi onih, bližnjih in daljnih hrvaških sosedov, ki ta jasni fakt zdaj zavedno zdaj zopet nezavedno zanikujejo. Na vsi moč važna pa postane cela stvar, če pomislimo, da imajo samo narodi pravico do svobode in da moderna teorija o samoodlobi narodov računa samo z narodi, da je zaradi narodov in za nje tudi nastala.

Druga, enako važna, toda mnogo težja naloga v tem smeru je, da najdemo in obdelamo hrvaške narodne znake, bistvo hrvaške narodnosti, da dosežemo, kaj dela Hrvate za enoten, samo svoj narod, kateri elementi spajajo vse Hrvate brez ozira na kraje in stanovalne v enoto, koliko prinaša vsak element v to enoto in kateri elementi so glavni. Ta naloga dopolnjuje prvo, samo da je mnogo bolj obsežna in težja od nje; prva konstatira dejstvo, druga analizira notranje, konstitutivne elemente tega dejstva. Prva išče in raziskuje zunanje manifestacije hrvaškega narodnega duha, ki dokumentirajo in potrjujejo hrvaško narodnost, druga pa študira notranje, v prvi vrsti psihične elemente, ki ta narod kot tak definirajo in dokazujejo. Prva je splošne narave, ker išče samo splošne znake, ki se kažejo in ki so vsem narodom skupni, druga išče specialne, specifične znake, ki ta narod baš zaradi teh njegovih lastnosti dokazujejo kot samostojen, svojevrsten narod, ki je od drugih narodov različen.

Obema tema znanstveno političnim akcijama je skupno to, da hočeta potrditi in znanstveno utemeljiti nekaj, kar faktično že eksistira; odtod izhaja empirični način vsega tega znanstvenega raziskovanja. Samo po sebi je umevno, da za preiskovanje teh notranjih lastnosti treba ustvarjajočega duha in študije narodov po vseh krajih in stanovitih, ker vse te narodove lastnosti in znaki niso tako vidni in jasno evidenti, ampak jih je treba naravnost odkrivati in študirati ter šele na podlagi tega študija graditi njih teorijo.

Tako pridemo do narodne ideologije, ki je direkten rezultat obdelanega pojma in bistva narodnosti. Narodna ideologija je samo v teoretični obliki izražena narodnost s svojo vsebino, v kolikor dokazuje kak narod kot edinstven in popolen. Narodna ideologija je na temelju pojma in bistva naroda izgrajena teorija, ki narodu ne samo pomaga, ampak ga naravnost sili, da gre po poti, ki je zanj najugodnejša in najuspešnejša. Za njo ni treba, da obsega v sebi vse znake narodnosti, ki so se našli po znanstveni poti pri analizi pojma narodnosti, ona je obenem višji pojem, ki poleg čisto narodnih elementov obsega tudi kulturne in socialne.

Kakor je narodnost s svojimi označbami podvržena neprestani evoluciji, tako tudi narodna ideologija, ki je izgrajena na njenem temelju, ne ostane trajno stalna in nespremenjena, ampak se s svojim temeljem vred razvija. Narodna ideologija je izven strank in nad strankami, toda ni in ne more biti izven naroda in nad njim. Za hrvaški narod do danes še ni znanstveno izgrajena. Nje izgraditev pa ne bo samo ojačila hrvaške narodnosti kot take, ampak ji bo tudi našla in pokazala sigurno pot v bodočnost, kar je posebno za današnje borbene čase važno. Ko bo vse to pre-

iskano in znano, bodo Hrvatje vedeli, s kakimi in kolikerkoli narodnimi silami razpolagajo; po tem znanju bo tudi lažje določiti način in ugodni čas boja. Vedeli bodo, s kom se jim je lažje in primernejše vezati, kdo jim pri njihovem načrtu ovira, da ne morejo postavljene cilja, kdo bi jih pri tem ne oviral ali pa jim naravnost pomagal. Praktično se vse to res da že danes godi, toda na podlagi trdnega spoznanja te akcije v bodočnosti ne bodo več instinktivne, ampak premišljene in utemeljene, in kar je glavno, vršile se bodo brez vsakih škodljivih predsodkov in sentimentalnosti.

V prvi vrsti pa je potrebno, da se preišče, v koliko se kažejo bistvene hrvaške lastnosti v sedanji politični borbi, posebno pa v gibanju med hrvaškimi kmeti.

Razmere, iz katerih je vzrastlo današnje hrvaško gibanje in zahteve, kakor nam jih je opisal Vukelić v tem članku, se nam s historične perspektive pokažejo v zanimivi luči: vse skupaj ni nič drugega ko reakcija zoper nasilno unifikacijo in njene politične metode. Zgodovina nam dokazuje, da niso nikjer uspele. V tem pogledu je posebno zgodovina slovanskih narodov zelo poučna: kaže namreč, da razvoj slovanskih narodov ne gre v smeri unifikacije, ampak diferenciacije, ki je bistveni element napredka slovanskih kultur, naravnost njega podlaga in pogoj. Nič ni pomagalo, če so se posamezniki temu silnemu toku ustavljali. Stari Rus A. S. Budilovič (1846 do 1908) je s prozornim namenom trdil in dokazoval, da imajo pravico do naslova »narodac« samo skupine, ki štejejo vsaj dva in pol milijona! Na ta način bi bili med Slovani kajpada takrat narod samo — Rusi! Enaki kratkovidneži so pri nas znanstveno spoznanje srodnosti jugoslovanskih narodov politično zamenili z edinstvenostjo »jugoslovanskega« naroda in s tem spravili sebe in nas z našo državo vred v današnje križe in težave. Problem medsebojnega razmerja slovanskih narodov pa je pravilno in zelo fino formuliral oni dan predsednik praškega kongresa slovanskih geografov in etnografov, prof. Polivka, ko je izrekel željo, da bi se naj slovanski narodi kedaj kakor zbor zvonov, velikih in malih, oglasili v harmoničnem akordu. —

pr Književne nagrade Matice Hrvatske. Odbor Matice Hrvatske je sklenil, da se bodo v bodoče književna dela, ki jih izda Matica Hrvatska, nagrajevala sledeče: izvirne pesmi po 1200 Din za polo, prevedene pesmi po 600 Din, izvirna proza 1000 Din, prevedena proza 400 Din. Te nagrade veljajo brez ozira na visokost naklade. Za poljudno-poučna dela določa odbor nagrado temeljem recenzentovega poročila o vrednosti dela v višini, ki se giblje med nagrado za izvirna dela in prevode.

pr Glavna letna skupščina Matice Hrvatske. Glavna letna skupščina Matice Hrvatske bo v zmislu pravil v nedeljo dne 6. julija t. l. v dvorani Trgovsko-obrtno zbornice v Zagrebu ob 10. uri dopoldne z naslednjim dnevnim redom: 1. Govor predsednika; 2. poročilo tiskarja; 3. poročilo blagajnika; 4. poročilo revizijskega odbora; 5. volitev predsednika in deseterice odbornikov; 6. predlog o izpremembi pravil; 7. predlogi odbora in članov; 8. slučajnosti. — Predlogi članov se morajo vložiti pisмено vsaj osem dni pred sestankom skupščine.

pr Pellegrino di San Daniele, umetnik naše krvi. Napisal dr. Niko Zupanič (separatni odtisek »Zbornika za umetnostno zgodovino, III. 3—4). Ljubljana 1923. Tisk J. Blaskovih naslednikov. — Pisatelj si je stavil za služno nalogo, da nas seznani z enim našil



Po trdim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom prežalostno vest, da je naša ljubljana mamica itd.

Franciška Tomc roj. Sonc

danes ob 23. uri, previdena s tolažili svete vere v 69. letu starosti preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v ponedeljek popoldne iz hiše žalosti, Zrinjskega cesta 3, na pokopališče k Sv. Križu.

Priporočamo blagopokojnico v molitev in blag spomin.

Ljubljana, 21. junija 1924.

Zaljujoče rodbine:
TOMC, TOMINC, SONC.

umetnikov, ki ga svet smatra za Italijana. Pellegrino di San Daniele, veliki umetnik italijanske renesanse, je bil jugoslovanskega rodu. To nam kaže že nazivanje njegovega očeta, Giovanni Schiavone, da Zagabria. Prišel je bil v Videm iz Hrvaške ali Dalmacije in njegovo prvotno ime je menda bilo Ivan Beljan. Pisatelj nas natančneje seznani z življenjem in delovanjem tega umetnika. Brošuro krasi pet lepih posnetkov njegovih originalnih slik: Madona z detetom in svetniki (London, kat. Gallery), Angelj Gabrijel (Benetke, Accademia), Sv. Uršula med devicami (Milan, Brera), Marijino Oznanjenje (Benetke, Accademia), Mati božja z detetom in svetniki (ramotam). — Br.

ČASI SE MENJAJO!



Umetnik: 'Ali znaš boksati?!
Pisatelj: Ne — pa kakor kaže — se bom moral naučiti!

Šolski vestnik.

Na zasebnem ženskem učiteljskem šolskem sestru v Mariboru se začne sprejemni izpiti za I. letnik šolskega leta 1924—25 dne 30. junija ob 8 dopoldne. Učenke drugih zavodov naj prinese s seboj risbe in ročna dela.

Na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani so se vršili od 2. do 7. junija zrelostni izpiti pod predsedstvom nadzornika srednjih šol g. Josipa Westra kot ministrskega odposlanca. Priglasilo se je 55 kandidatk, med njimi 3 privatistke. Zrelostni izpit je napravilo 39 kandidatk, med temi 13 z odliko. Ponašljajni izpit v jesenskem roku se je dovolil 13 kandidatkam. Med izpitom je ena privatistka odstopila, ena privatistka pa je bila odklonjena. Izpričevalo zrelosti za osnovne šole s slovenskim učnim jezikom so prejele sledeče kandidatke: Ahčin Hilda, Bačič Jagoda (odl.), Brumat Irma, Čekada Marija, Debeljak Gabrijela (odl.), Dobovšek Bogomir (odl.), Drnovšek Marija (priv.), Gangl Marija (odl.), Golja Aleksandra, Klinar Terezija (odl.), Klun Vida (odl.), Kneisel Zora, Kramaršič Marija, Kušar Marija, Lipovšek Marta (odl.), Mally Antonija (odl.), Marolt Danica, Medica Vanda, Modic Ana, Nedelko Hildegarde, Olhofer Ada, Peterca Vilma, Podboj Jakobina, Potokar Danica (odl.), Povše Roza, Premrov Vera (odl.), Radanovič Ana, Repč Josipina, Rozman Marija (odl.), Saksida Milena, Sikovšek Gabrijela, Skubic Dora (odl.), Steiner Marta, Šabec Ernestina, Štrukelj Vida, Terpin Ana, Trdina Silva (odl.) Zavodnik Ana, Zupan Friderika.

Deška meščanska šola v Ptuj. Vpisovanje učencev v 1., 2. in 3. razred deške meščanske šole se vrši 29. in 30. junija in tudi 1. julija na koncu šolskega leta 1923—24, ob začetku šolskega leta 1924—25 pa 1. septembra v pisarni ravnateljstva Panonska ulica 5. Sprejemajo se učenci, ki so že dovršili 5. šolsko leto na osnovni šoli s splošno dovoljenim uspehom. Učenci naj pridejo k vpisovanju v spremstvu očeta ali matere (namestnikov) in naj prinese s seboj: a) šolsko izpričevalo ljudske šole, b) domovnico, c) krstni list. Vsi revni, siromašni učenci dobijo vse knjige in vse druge šolske potrebščine v šoli. Ponavljajni izpiti, kakor sprejemni izpiti za 2. in 3. razred se opravijo 31. avgusta od 8 dopoldne dalje. Šolsko leto 1924—25 se prične dne 1. septembra 1924 in sicer z vpisovanjem vseh učencev, ki v času od 29. junija do 1. julija še niso bili sprejeti. Dne 2. septembra se vrši skupna služba božja ob 8 dopoldne. Dne 3. septembra se vrši redni šolski pouk. — Ravnateljstvo.

Drž. moško učiteljske v Mariboru. Vpisovanje v I. letnik drž. moškega učiteljskega v Mariboru s vrši dne 29. junija od 9—12. ure. Predložiti je treba krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Kdor prosi za oprostitev od predloženih pristojbin, naj predloži tudi premoženski izkaz, ki ni nad 1 leto star in je pošten od pristojnega davčnega in zemljiško-zemljinskega urada. Učenci, ki so dovršili malo šolsko ali četrti razred gimnazije, realke ali meščanske šole, defajo izpit le iz petja, ostali pa iz verouka, slovenščine, zemljepisja, zgodovine, matematike, prirodoznanja, fizike in telovadbe. Poleg tega morajo predložiti lepopisni zvezek in nekaj risb. Okrožni zdravnik bo pri vsakem učencu določil, če je duševno in telesno sposoben za učiteljski stan.

Sprejemni izpiti se vrše v ponedeljek, dne 30. junija od 8. ure dalje. — Jeseni se bo sprejelo v I. letnik le toliko gojencev v kolikor bo to dopuščal prostor. Podrobnosti na črni deski v zavodu.

Primorske novice.

Pogovor med Mussolinijem in dr. Besednjakom. O tem poročila zadnja »Goriška Straža«. Dne 5. t. m. je sprejel ministrski predsednik Mussolini dr. Besednjaka v posebni avdienci, kateri je prisostvoval tudi podminister Acerbo. Ko je posl. Besednjak začel naštevati razne pritožbe slovenskega prebivalstva, je Mussolini predlagal sledečo praktično rešitev. Skliče se v Rim posebna konferenca za obravnavanje vseh pritožb in zahtev naše narodne manjšine v Julijski Krajini. Slovenci in Hrvati naj sestavijo natančna in izčrpna poročila o razmerah v njihovih krajih, zložijo naj posebne referate, v katerih raztolmačijo vse svoje želje in stavijo vladi konkretne predloge. V poštev pridejo pred vsem razmere v šoli, razmere na sodnih, davki, občinski zadeve in razmere v uradih. Zastopniki slovenske manjšine bodo imeli priliko povedati vse, kar jih teži in raztolmačiti vladi iz oči v oči svoje želje. Konferenci bo predsedoval načelnik vlade, povabljeni bodo vsi pristojni ministri, tako minister za šolstvo, minister pravde, minister za finance itd. Razpravam bodo prisostvovali tudi prefekti prizadetih pokrajin. Poslanec Besednjak je omenil, da ima naš narod nekatere želje tudi glede splošne politike vlade. — »Zato sem pa jaz tukaj,« je odvrnil ministrski predsednik. Na sestanku želi načelnik vlade razpravljati z

zastopniki slovensko-hrvaškega ljudstva o vseh njihovih pritožbah in potem bo videl, kaj se da ukreniti.

P Iz Idrijske okolice. Ko sem se pred kratkim mudil onkraj naše meje — srce me še vedno vleče k ubogim zatiranim rojakom — sem zvedel marsikaj zanimivega. Da je uknjeno vsako društveno delovanje, je znano, da je tam vedno manj slovenskih duhovnikov, je tudi že večkrat poročal »Slovenec«, naj povem še nekaj o naših italijanskih učiteljih, da svet nekoliko zve, kakšne vzgojitelje ima mati Italija s svojo več kot dvatisočletno kulturo.

Italijanski učitelj prihaja pravkar po končanem pouku opoldne po poti proti domu — bilo je to v Idriji — kar pride iz znane italijanske kavarne italijanski profesor in — hop — zasoli učitelju krepko zaušnico. — Učitelj seveda ne ostane dolžan profesorju ter vrne zaušnico — profesor zopet nazaj, zaušnice padajo na levo in desno, otroci, ki pravkar prihajajo iz šole, se pa veselo zabavajo in vidijo, kako naj se vedejo po cesti. — Drug še lepši slučaj: V Spodnji Idriji je poučeval italijansko italijanski učitelj Salvatore Liotta. Ker pa je imel najbrže premalo dela in ker otrokom blažena italijanščina najbrže ni šla preveč v glavo, se je lotil drugega posla, ki ga je spravil v konflikt s § 128 nekdanjega avstr. kaz. zakona. Stvar pa je prišla na dan in sedaj ta vzor-učitelj premišljuje svojo žalostno usodo na idrijskem gradu. Tako razveseljuje mati Italija svoje nove podanike s takimi lepimi cvečovi svojih vzgojiteljev. Ima seveda še več takega materiala v svoji notranjosti, a ker ga ne more doma razpečati, ga pošilja našim zaslužnim bratom. Toda mi odločno odklanjamo tako pokvarjanje naše mladine in bomo pazljivo zasledovali vse početje z našimi sobraty v Italiji ter je pridno zabilježevali, da bo svet spoznal pravo vrednost naše sosede Italije in žalosten stan naših sobratov v italijanskem suženstvu.

Zanimivosti.

519 DNI NA MORJU.

Živimo v času hitre vožnje. Brzi parniki te prepeljejo iz Evrope v Ameriko v dobrih petih dneh. Zato se tembolj čudimo, ko bemo, da je neka ladja za prekomorsko vožnjo rabila 519 dni, skoraj poldruge leto. Tako trajno vožnjo, spominjajočo nas na čase španskih osvajevalcev, je proti volji napravila škotska železna jadrnica Garthway. Namenjena je bila iz Grangemoutha na Škotskem v Ameriko; ves čas vožnje se je borila s strahovitimi viharji, jambore ji je dvakrat odnesel orkan, enega kapitana je vzel morje s krova s seboj, drugi je zbolel in šele tretji je pripeljal ladjo srečno na cilj. Vsega skupaj je prevozila Garthway okoli 21.000 morskih milj, skoraj 40.000 km. Toliko pa meri zemeljski ekvator. Od vse posadke so zdržali do konca samo ladjini mizar, natak in devet gojencev trgovske mornarice; vsi drugi so med vožnjo ušli.

Iz Grangemoutha je odšla ladja 12. junija 1922, naložena je imela brikete, namenjena je bila pa v Iquique (Iquique), mesto ob obali republike Čile v Južni Ameriki. Tja je mislil kapitan, da bo prišel v pozni jeseni. A že takoj v začetku so imeli smolo. En čas ni bilo prav nič vetra, kar je za jadrnico seveda prav zanič, potem so pa nastopili viharji, so trgali vrvi in podirali jambore. Kapitan je prosil druge ladje pomoči in ena jo je vlekla v popravo v Montevideo, glavno mesto republike Urugvaj. Od tam je hotel jadrati kapitan s popravljeno in nanovo opremljeno ladjo okoli zloglasnega rtiča Hoorn, najjužnejše točke ameriške, in priti tako na drugo stran Amerike. Po 32dnevni vožnji so prišli v one nevarne kraje, a niso mogli okoli. Zmeraj moramo misliti, da je bila to jadrnica in ne parnik, in da torej ni mogla skoz Magalhãesovo cesto, ker mora uporabljati tokove in veter. Sicer pa imajo nekatere jadrnice sedaj tudi stroje za paro, za slučaj brezvetrja. Ob rtiču Hoorn je razsajal znani »zahodni orkan«, ne samo močen, temveč tudi vztrajen. Jadro za jadrom je strgal dol, in kot hiša visoki valovi so valovali čez. Večkrat so zagnali viharji za več milj čisto iz smeri, a kapitan jo je pripeljal zmeraj nazaj. Pa le ni uspel in je moral odnehati. Hotel je v Port Stanley, na Falklandskih otokih. Pa tudi to ni šlo. In tedaj se je odločil, da gre po Atlantskem oceanu do Rtiča dobre nade na koncu Južne Afrike, od tam po Indijskem oceanu do Avstralije in od tam po Velikem oceanu v Iquique! Ko so prišli v Kapsko mesto, so morali strgati z ladjinega trupa meter debelo plast morske trave in več ton školk, ki so se bile vgnezdile v navlako. Od Kapskega mesta je jadrata Garthway z drugim kapitanom in z drugo posadko po označeni poti okoli Avstralije in je 23. decembra lani srečno prišla na cilj. Tisti deveteri gojenci, ki so napravili vso vožnjo skoz, so se med potjo pripravljali na častniški izpit. Časa so imeli pač dosti. Garthway je bolj majhna, vsebuje samo 1957 ton po 2.83 m³, je 80 metrov dolga in že stara, zgrajena leta 1889. Angleških trgovskih jadrnic za prekomorsko vožnjo je le še prav malo.

KIRURGIJA PRI STARIH INDIJCIH.

Zdravniški svetnik K. Richter pripoveduje v Leipz. Ill. Ztg. o kirurgiji pri starih Indijcih. Kirurgi so operirali samo v »sre-

nih dnevih« in sicer zgodaj zjutraj, predno so jim vzeli dnevni opravki mir in moč. Najprej je bilo razvito porodničarstvo. Prava kirurgija več stoletij ni mogla čez mrtvo točko, ker je Hindujem že samo dotikanje mrtvecev strogo prepovedano in jim je bil zato študij anatomije neznana stvar. Pregreha je bila, če so rezali človeško truplo in kirurgi so se morali zadovoljiti z domačimi živalmi, v prvi vrsti s kozami. Ze instrumenti najstarejših indijskih kirurgov so bili iz jekla, napravili so tako dobre kleščice, kakor jih uporabljamo sedaj mi. A najboljšo orodje je in ostane človeška roka. Zato so pri izbiri zdravnikov kar najbolj gledali na moč in spretnost rok, pa majhne so morale biti. Indijski zdravniki so bili opredeljeni po posebnih kastah in v kastah samih se je poklic podedoval spel lo v gotovih rodovinah. Zato so se zdravniške lastnosti podedovale in zdravniška umetnost je dosegla izredno visoko stopajo. Na zlomljeno kost so devali izborno obvezo iz najbolj prožnega bambusa, rane so zapirali s pravihimi šivanjem. Če so hoteli potegniti iz rane nesuago, ki je zašla noter, so uporabljali med drugim tudi že magnet. Kri so ustavili tako, kakor jo ustavijo danes, z mrazom, s toplo in pritrjevanjem. Izvrševali so tudi plastične operacije in so napravljali druge nosove, ušesa in ustnice. — Umetnost, napraviti iz kože nos in ga pritrditi tako dobro, da je držal, so poznali tudi že sosedni Tibetanci, in je težko povedati, ali je prišla ta spretnost iz Indije v Tibet ali obratno. Našli so sedaj v nekem tibetskem samostanu natančen popis takšnih operacij, kakor si operacije tudi danes ne moremo misliti boljše. Zapisano je bilo pa tudi, da so zdravniku, ki se mu je operacija ponesrečila, odsekali roko. Zato ni čudno, če so toliko dali na srečne dneve in so operacijo rajši odložili, če se jim dan ni zdel srečen.

MORSKI SOM KOT SKLADIŠČE PETROLEJA.

Kemiki so dognali, da vsebujejo ribe petroleja enake snovi. Obenem so na Japonskem natančno preiskali mast in olje morskega soma in so tudi tam dobili snovi, ki so petroleju prav blizu. Sedaj poznajo že 20 vrst takih »petrolidov«. Nemški časopis »Umschau« se torej prav po pravici vprašuje: »Ali so somi motorji petroleja?« Tako pridemo nehoti do rešitve tako težkega vprašanja, odkod prihaja petrolej. Somi so najstarejši med ribami, njih ostanke dobimo že v plasteh silura; silur je pa doba iz prvih početkov zemeljske zgodovine. Ob času, ko je nastajal premog, je moralo biti somov prav veliko. Tako je potrjeno domnevanje, da je petrolej ostanek morskih živali iz davne preteklosti naše zemlje; prav tako imamo pa sedaj tudi navodilo, kje je treba iskati nova petrolejska skladišča.

NAVPIČNI DVIG.

Od časa do časa prodrejo v javnost vesti, da se je sedemdesetletnemu Angležu Brennanu posrečila iznajdba aparata, s katerim se dvigne letalo naravnost v zrak, brez zaleta. Tak aparat se imenuje helikopter. Z vprašanjem navpičnega dviga sta se poleg Brennana pečala posebno še Alžan Oemichen in Španec Pescara, a sta dosegla samo par metrov višine. Te dni, 17. junija, so prvič preskušali

novi Brennanov helikopter. Vse je bilo zelo tajno in letališče na kilometre daleč zaprto, samo strokovnjaki angleškega letalskega ministrstva so bili zraven. Londonski list »Star« — zvezda — poroča, da se je poskus posrečil in se je dvignilo letalo z veliko lahko navpično v zrak. Preden bo pa aparat prišel v javnost, bo Brennan še nekaj popravil. Iznajditelj je tehniški strokovnjak svetovnega slovesa in je napravil tudi zračni torpedo, za katerega je dobil leta 1889. od angleške vlade 100.000 funtov, kar bi bilo danes okoli 140 milijonov kron.

NOV ŽENSKI POKLIC.

V tobačnih tovarnah na Kubi v Ameriki so nastavljeni ženske, ki med delom berejo in jih delavke poslušajo. Ta poklic je poučen in romantičen obenem. Obiskovalci pripovedujejo, kako pazno poslušajo delavke, pa zato nič manj hitro ne delajo. In sicer nastavijo in plačajo dotično žensko delavke same. Ker bi pa ena rada slišala to, druga drugo, se vrši glasovanje in kjer je večina, tisto se bere. Včasih pride tudi kakšen kubanski poslanec in delavkam govori, a to je izjema. Izjemno je tudi, če jim bere kak dijak, ki si hoče s tem zaslužiti par krajcarjev za vseučiliški študij.

Kubanska tobačna delavka ima za zajutrek kavo in kruh, kakor pri nas. Ob sedmih začnejo delati, bravka je že na odru s kupom časopisov. V zibajočem se ritmu kubanske španščine prebere bravka najnovejše novice, kritiko o zadnji predstavi v gledališču, rezultate zadnjih športnih prireditvev, najnovejše dogodke na borzi, politične dogodke v Evropi in Aziji in nazadnje uvodni članek, ki vse to združuje. Mirno in molče delavke poslušajo in delajo. Ob 11h je odmor. Popoldne pa pride druga bravka in bere dobre romane in poljudno-znanstvena dela; posebno priljubljene so knjige zgodovinske, narodnogospodarske in splošnopolitične vsebine. Največje veselje pa napravijo predavanja in pesmi, noben narod tako rad ne recitira stihov kakor Kubanci; predavajoči umetnik olepša zato vrtenje smodk s sijajem poezije.

MOUNT EVEREST SE BRANI.

V št. 131. »Slovenca« smo prinesli poročilo o dosedanjih poskusih, kako priti na vrh najvišje gore sveta. Videli smo, da so prišli Angleži najvišje leta 1922., do 8321 m. Izhodišče za zadnji naskok je bilo sedlo Čang, 7000 m visoko, na sliki vidljivo tam, kjer se prične plezanje proti grebenu. Sotorišče na tem sedlu je imelo št. 4, bolj doli v dolini so bile številke 3, 2 in 1 in še malo bolj v dolini glavno taborišče in izhodišče. Najboljši primer v naših krajih bi bila dolina Kamniške Bistrice in pot na Planjavo. Seveda vse v miniaturno zmanjšanem merilu. Kamnik glavno taborišče, na sredi poto do izvira Bistrice št. 1, izvir št. 2, »v Klinu« št. 3, sedlo št. 4. Dočim so leta 1922. še od št. 4 naprej goro trikrat naskočili, jim je letos vihar v prvi polovici maja zabranil dostop celo št. 4; zadnje poročilo od približno 20. maja nam pa pravi, da so si sicer priborili dostop do sedla, da je bilo pa tako mraz in je divjal tak grozovit vihar, da so morali nazaj do št. 3; in ker tudi tam niso mogli ostati, so se umaknili popolnoma dol do izhodišča. Poročilo o umiku je pretresljivo. Zlasti se nam smilijo ubogi domačini, pohlevne ovčice, ki napravijo vse, kar zahtevaš od njih, ki se pa v mehkem snegu ne spoznajo in mislijo da so zgubljeni. Nekaj jih je ostalo gori na sedlu in so jih rešili le z velikanskim naporom. So kakor majhni otroci in se čuti Evropejec zanje odgovoren. Člani ekspedicije so se bali posebno, da ne bi začel pihati usonsun, ker potem bi bil vsak nadaljni poskus brez uspeha. Pa je bil le prazen strah. Nazaj v glavno Satorišče so prišli bolni, ozebli, — 50°, in snežna slepota jih je morila. Pa bodo še poskusili.

RUSKA EKSPEDICIJA V TIBET.

Lani je poslala Ruska geografska družba veliko ekspedicijo v notranjo Azijo. Vodil jo je znani raziskovalec profesor Kozlov. Šli so skozi Mongolijo, ki je Rusiji prijazna: čez Kjahto, Urgo, skoz puščavo Gobi in čez srednji del gorovja Nan v kotlino Tsajdam. Letos bo pa ekspedicija raziskovala povirje velikih vzhodnotibetskih rek.

AFORIZMI.

Takrat se čutimo dobro vzgojene, kadar je naš obraz nezavisen od našega srca. Kdor hoče visoko skočiti, se mora globoko skloniti.

Ničle so veliko vredne, če so na pravem mestu.

Ničle dobijo svojo veljavo šele tedaj, če je spredaj številka, ki jih vodi.

Morda ne veš,

da so ameriški letalci na svojem poletu okoli sveta prišli že v Zadnjo Indijo;

da je bil znani otok sv. Helene leta 1500, ko so ga odkrili, še popolnoma z gozdom pokrit, da so pa leta 1513 pripeljali tja koze in da je danes ta otok popolnoma gola skala;

da so na otoku Jamaica podgane uničile nasade cukrovega trsta, da so v boju proti njim pripeljali iz Vzhodne Indije mungo-ja, neke vrste kuno, da so pa mungo-ju ptice, divjačina, mlade domače živali, ananas, banane in koruza dosti bolj dišale kakor pa podgane

in da je mungo zato danes bolj nevaren kakor podgana, posebno še, ker se je valed uničevanja ptic pomnožila škodljiva mrčes;

da je 22. junija leta 1527 umrl slovitli italijanski državnik in zgodovinar N. B. Machiavelli (rojen 1. 1469), po kojega navodilih mislijo, da vladajo vodilni politiki tudi drugod, pa nimajo pred očmi tistih vzvišenih ciljev, kakor jih je imel on;

da so 25. junija 1590 prebrali v Augsburgu augsburško konfesijo;

da je bil 28. junija 1712 rojen veliki učitelj francoske revolucije Jean Jaques Rousseau (umrl 1778);

da so istega dne leta 1919 podpisali mir v Versailles, pri nas pa proglasili vidovdanske ustavo dve leti nato, 1921;

da pada v Ameriki rekord za rekordom, o čemer pa beri v odstavku »Sportni toden«;

da so v Afriki opazovali življenje bajne štokilje-velikanke, o čemer bo tudi »Slovenec« še posebej poročal;

da se najvišji vrh Afrike Kilima-ndžaro imenuje po slovensko: gora gorskega duba, ki prinaša mraz;

da skoči bolha štiristokrat tako visoko, kakor je dolga;

vedi pa in bodi prepričan,

da v sedanjih hudih časih ne pomaga nič drugega kakor žilava vztrajnost in železna doslednost.

Iz širnega sveta.

Spomenik sv. Frančišku Asiškemu.

V Milanu, tem centru italijanske industrije, se je osnoval odbor z namenom, da postavi na enem glavnih mestnih trgov, — piazza Risorgimento — spomenik sv. Frančišku Asiškemu. Misel, ki vodi odbor je, da ta svetnik, ki je bil »prijatelj narave in ženin uboštva«, opominja prebivalstvo modernega velemesta, ki je s svojimi mislimi zakopano samo v delu, zaslužku in uživanju, kako so mu potrebni mir, resnoba in duševni oddih. Papež Pij XI., ki pozna tako dobro Milan, je pisal odboru: Mila podoba asiškega reveža v srcu lombardske prestolice, kjer se dela z mrzlično strastvenostjo in kjer je potek materialnega življenja našega naroda najbolj intenziven, bo gotovo najjačša afirmacija duha nad materijo, večnost nad časnostjo; ona bo v vrtincu zemskega življenja mogočen opomin; klicala bo ljudstvo, da se zave onih najvišjih vrednot, brez katerih je vse prazna nestalnost in boj strasti, in v katerih vrednotah samo je ravnovesje, harmonija, mir. . . .

Poziv odbora je našel odmeva v vseh slojih meščanstva. Ta originalna ideja je namah prešinila in prevzela vse prebivalstvo. Odtegniti se ji niso mogli niti oni krogi, ki imajo najmanj smisla za transcendentalne stvari, ker je vse njih mišljenje in delovanje usmerjeno samo na dobiček, špekulacijo, trgovanje — namreč banke, velika industrija in trgovina. In ravno od teh krogov prihajajo odboru ne le obilni denarni prispevki, ampak tudi izrazi soglasja z idejo. H milanskemu kardinalu Tosiju je prišel industrijalec, ki je hotel sam pokriti vse stroške spomenika, ki so preračunjeni na en milijon lir. Kardinal pa je ponudbo odbil, ker hočejo nabrati potrebno svoto s prispevki najširših ljudskih krogov. — Pa naj kdo reče, da se ne godijo več čudeži. Ali se je začelo jasiti?

Edouard Herriot.



Kakor veliki socialist Jaurès je bil tudi Herriot prej profesor, preden se je začel pečati s politiko. Predaval je literarno zgodovino.

Rojen je bil leta 1872., oče je bil siromašen častnik. Dobil je pa sinu ustanovo in z njeno pomočjo je dovršil Herriot gimnazijo. Že tedaj se je v literaturi tako odlikoval, da ga je znameniti kritik Sarcebo zelo blagohotno omenjal v listu »Temps«. Herriot je postal potem gimnazijski profesor, je util najprvo v majhnem bretonskem mestu, nato pa v Lyonu. In z Lyonom je v zvezi vse njegovo njegovo dosedanje delo. Vedno se je zanimal za socialna vprašanja, in se mu je seveda v tem velikem industrijskem mestu razumevanje zelo poglobilo. 29 let star je postal občinski svetnik in že štiri leta nato je izvolila občina trinidesetletnika za svojega župana. Zelo veliko je potem delal in z izrednim uspehom; kmalu je bilo lyonsko občinsko in socialno skrbstvo vzor vsej Franciji. Leta 1912. je bil izvoljen v senat in je deloval v njem do leta 1919., pa je bil še kar naprej župan. Med vojsko je bil v Briandovem ministertvu minister dela in skrbstva, 1916/17. Ko so bile po premirju z Nemčijo leta 1919. spet razpisane volitve v poslansko zbornico, je zapustil senat in je bil izvoljen za narodnega poslanca. V začetku je bil član narodnega bloka, pa je

prešel kmalu v najstrožjo opozicijo proti vladni politiki. Že je bil voditelj radikalne socialistične skupine, slednjic je pa vodil ves kartel levece.

Koncem leta 1922. je šel na Rusko. Nazaj prišedši je v številnih in temeljnih člankih zagovarjal obnovitev zvez s sovjetsko republiko. Radovedni smo, kako bo sedaj, ko je voditelj vlade. Njegov program je znan, v reparijskem vprašanju zastopa mednarodno pravično rešitev.

Kljub političnemu delovanju je pa Herriot veliko pisal. Ne samo političnih člankov. Omenimo: Žid Filon; židovska aleksandrijska šola; madame Récamier in njeni prijatelji; zgodovina francoske literature.

General Aleksander Avarescu.

Vsak že misli, da je Mussolini. Pri nas tudi, čeprav so dotičniki v primeri z Mussolinijem pravi dojenčki. Tako se tudi v začetku tega meseca pisali listi o romunskem Mussoliniju, generalu Avarescu. S 50.000 oboroženimi kmeti je marširal nad glavno mesto, so pisali, kakor svojčas Mussolini nad Rim. Govoril je in kritiziral in klical na odgovor itd. Kakor Mussolini. Vse te vesti nam povejo le eno: nekdanji vojni minister in šef generalnega štaba Aleksander Avarescu se hoče udeleževati tudi v politiki, za kar ga je usposobilo že njegovo politično delovanje v mladih letih. Borila sta se pa v njem zmeraj politik in diplomat z vojakom in strategom; prej je bil vojak močnejši, sedaj je pa politik. Rojen je bil leta 1859. (1863.?), je torej sedaj 65 let star. Oče njegov je bil kmet v Besarabiji. Avarescu je bil čisto navaden vojak in si je sam pomagal do častnika. Videli so, da je priden, in nadarjen, in so ga na državne stroške poslali na vojaško akademijo v Italijo v Turin, potem pa na belgijsko častniško akademijo. Poročil se je v Italijanko in govori italijansko kakor romunščino; ruščino zna že iz svoje besarabske domovine, nemščino bere in govori popolnoma, ker je bil kot major več let vojaški pribočnik romunskega poslanstva na Dunaju. Francoščine in angleščine se je pa kot višji častnik itak moral naučiti. Bil je vse po vrsti, kavalierist, infanterist in artilerist. Njegovo temeljito strokovno znanje, saj je spisal več vojaških del, ga je hitro pognalo kvišku. V začetku našega stoletja je bil ravnatelj vojaške akademije, nato vojni minister, leta 1911. pa šef generalnega štaba. V svetovni vojski je poveljeval romunski vpadni armadi na Erdeljskem, pa njegova strategija in taktika nemški ni bila kos. Po padcu ministrstva Braihanu je postal leta 1918. ministrski predsednik, a Romunijo so imeli tedaj večinoma Nemci zasedeno. Sklenil je začasen mir z Nemčijo in njenimi zaveznicami in je bil na koncu svetovne vojne najbolj priljubljeni človek v Romuniji. Že leta 1918. je ustanovil novo politično stranko, ljudsko zvezo, jo je pozneje pretvoril v ljudsko stranko in je sprejel v svoj politični program tudi razdelitev posestev na male kmete. Tak program je bil seveda zelo privlačen in je njegova stranka silno narasla; že pri prvih volitvah je dobila 260 poslancev. Da bi mogel politično bolj neovirano delovati, je bil prestopil v rezervno. Njegov naslednik kot predsednik je bil Marghiloman. 1919. je postal Avarescu min. notranjih zadev, leta 1920. je bil pa spet ministrski predsednik. A padec leja, neuspeh v agrarni reformi, prehitro razkosanje veleposestev, prevelika udeležba inozemcev v kapitalu in industriji, vse to mu je škodovalo, in leta 1921. je moral spet odstopiti.

Sedaj čaka. Valovi prvih junijskih tednov so se zaenkrat polegali. Kako bo, pa nihče ne more povedati. O Balkanu prerokovati se pravi nič vedeti.

Kako je umirala Dusejeva.

Eleonora Duse je pokopana. Prebivalstvo glavnega italijanskega mesta je prihitelo k njeni, krsti, da bi zadnjič videlo njeno telo, ki je še nedavno skrivalo tako veliko dušo. Genialna umetnica leži v grobu in zdaj so se začele pripovedovati legende o njenem življenju, umiranju in smrti. Vse te legende so nekam čudne, tajne, a ne brez zanimivosti.

Ko je Dusejeva začutila v svoji sobi v hotelu v Pittsburgu prve bolečine v prsih in ji je dihanje jelo pojemati, se je je polastila tesnoba, da so to znaki njenega konca. A ona ni marala umreti v tem ameriškem mestu, kjer je toliko premogovega prahu v vzduhu. Več-

krat je pripomnila svojim strežnicam in prijateljicam, kadar jo je posebno dušilo v grlu, da si želi domov: »Zlati moji, smrt še ni najhujše. Zame bi bilo najhujše, če me smrt prehititi tukaj v Ameriki, v tem tujem hotelu. Zato vas prosim, ljubi moji, spravite me brž na Laško, Laško, Laško!«

Prve dni svoje bolezní ni prenesla dnevene svetlobe in dan so morali spremeniti v umetno nočno temo. Okna so morali biti neprestano zastrta in samo skromna svetilka je razsvetljevala posteljo. Pa ko so bili dnevi njenega življenja že šteti, je bila ljubosumna na slednji solnčni žarek, ki je svetil drugam kakor v njeno sobo. Zastore so morali z oknov sneti, posteljo so postavili do samega okna in velika Eleonora je gledala ure in ure vsa zamišljena v milo naravo, ki se je polagoma oblačila v pomladno cvetje. Prijatelji in prijateljice so ji prinašali kitice in dragocene predmete kakor tudi lepe okraske za sobno opravo. Toda Dusejeva ni trpela v sobi ne cvetlic ne drugih lepih predmetov ter prosila, naj se soba, v kateri leži, prav nič ne razlikuje od samostanske celice. Rekla je, da jo vse to žali, če gleda v obličje večnosti. Samo sveže vijolice je videla rada ter je z njim vsak dan okrasila sliko Matere božje ter svoje rodne matere, brez katere se ni odpravila na nobeno potovanje. In obe naslikani bistvi je prosila milosti, da bi ji bilo dano umreti v Italiji.

Večkrat je vzela v misel svojo hčer Henrieto, ki je omožena na Angleškem.

Spominjala se je tudi svojih prijateljev, ki so z njo igrali v gledališču.

Zadnje ure pred smrtjo slavne umetnice so bili vsi zbrani v sosedni sobi. Nihče ni črnil besedice, njih lica so pričala o odkritosrčni bolesti in globoki žalosti in marsikdo med njimi je moral z naporom prihajevati iztenjenje, da bi ne motil slavne kolegice v njenem poslednjem boju. Navsezadnje so se pa vendar odločili pa poklicali igralca Orlandinija k umirajoči, da bi ji rekel zadnjič v imenu vseh »Z Bogom!« Že na samem pragu smrti stoječa umetnica je precej spoznala nekdanjega svojega tekmeča. A ko mu je podala roko, je padel ob njeni postelji na kolena ter poljubljal s solzami v očeh tisto nežno, belo, mehko roko, ki je še nedavno tega samo z eno kretnjo spravila svet v navdušenje. Ko je končno njeno roko izpustil, mu je zašepetala: Brž, brž pripravite moje reči! Jutri bomo morali odpotovati!

Zjutraj je bila Eleonora mrtva. Nameravala je, da se bo v začetku meseca maja vrnila domov v domovino. Nje želja se ji je izpolnila, vrnila se je, ali mrtva. Ljubljene domovine niso več videle njene oči.

— Kongres slovanskih botanikov I. 1926. v Pragi. Ker je slovanski shod geografov in etnografov tako lepo uspel, se je sklenilo na seji geobotanikov, da bi se shod češkoslovanskih botanikov, ki se bo vršil čez dve leti v Pragi, razširil v kongres slovanskih botanikov in sicer na nasvet inozemskih gostov — zopet v Pragi.

— Spomenik mrtvi vasi. Posamezniki, tudi na stotine ljudi, vojakov in rudarjev, imajo svoje spomenike, a spomenik, postavljen celi mrtvi vasi, je pa vsekakor nekaj posebnega. Tudi to posebnost je napravila vojska kakor mnogo drugih kurioznosti. V mislih imamo Thicpoal, eno izmed francoskih vasi, ki je pod barbarskim divjanjem nemške soldateske izginila z zemскеga površja. Te vasi ne nameravajo Francozi na novo postaviti, ampak na tistem mestu se bo dvigal spomenik, na katerem bo stal v spomin na toliko žrtev vojske, napis, ki se bo glasil: »Tu se je rodila in skoz stoletja živela vas Thicpoal ter padla na polju časti in slave v svetovni vojski. Čast padlim za slavo Francije in osvoboditev narodov! To je pač najoriginalnejši spomenik, kar jih je ustvarila povojna doba.

— Cela družina vionila. V Diji se je kopala žena uradnika I. Čapa iz Znojma s tremi otroki. Naenkrat odnese val najmlajšega dečka. Tudi starejši brat, ki mu je hotel pomagati, je bil mahoma pod vodo, zakaj mlajši bratec se ga je tako oklenil, da ga ni mogel potegniti iz globoke vode. Zdaj sta se oba v smrtnem boju uprijela sestre in tako so vsi trije otroci izginili v valovih. Nao je planil v reko oče, a zaman. Od same razburjenosti ga je zadela kap in je tudi sam našel v vodi smrt.

— Po deseti hletih. Alojzij Slahar iz Vizovic na Moravskem je moral leta 1914 na rusko bojišče. Bil se je v najljutejših bitkah in je imela smrt jako bogato žetev. Kakor snopje za ženico, tako so ležali mladi možje na bojnem polju trdi, mrtvi. Slaharja ni doletela smrt, temveč je prišel Rusom v roke, ki so ga odvedli v daljino Sibirijo. Ker ves ta čas ni dal glasu od sebe, so ga imeli njegovi ljudje za mrtvega. Molili so zanj in za sv. mašo so dali. Ali glej, te dni so prejeli njegovi sorodniki pisanje iz Tjumene, da Alojz še gleda beli dan, da je zdrav in posestnik lepe kmetije.

Zakaj v Tibetu ne smejo kopati zlata. Tibet ima zelo veliko zlata in ga zamenjavajo za srebro in za razne potrebščine. Najvažnejša nahajališča so v severni puščavi in v pokrajini med mestom Lhaza in kitajsko mejo. Angleški potovalec Mac Govern pripoveduje to-le: Tibetski nabiralec nabira samo zlati prah in ne vzame nobene zlate kepe. Pravi, če bi vzel kakšno kepo, da bi prahu zmanjkalo, ker proizvajajo po mnenju ljudstva ke-

pe zlači prah. Pripovedujejo nam o tej prazni veri to-le: Tibetska vlada je poslala pred par leti mladega moža na Angleško, da se izuči tam rudarstva. Postal je inženier. Nazaj prišedši je ugotovil velikanske zaloge zlata in je začel zlato rudo predelavati. Dobil je na ta način ogromne kepe. Komaj je bil pa začel, že so prišli lame ali menihi sosednih krajev in so rekli, da mora prenehati ter da mora zlato, ki ga je že dobil, dejati spet na prejšnje mesto nazaj. Inženier se je obrnil na vlado in je rekel, da bi bilo zelo škoda, če bi ostalo vse to velikanstvo bogastvo neizkoriščeno. A lame so bili trdovratni in so rekli, da grozi deželi in posebej še državi veri največja nesreča, če se zlato kamenje razbija. Prebivalstvo je začelo rudarjem groziti, in vlada se je morala menihom vdati.

Vseučilišče v Bagdadu. Ob obletnici praznovanja arabske neodvisnosti je kralj Fejzal svečano posvetil prvo poslopje nove univerze v Bagdadu. Ko bo vseučilišče dokončano, ga bodo imenovali: šola znanosti o Bogu, torej bogoslovna šola. Ker bo pa poslopje za ta namen preveliko, bodo priključili še medicinsko fakulteto. Seveda bo pa preteklo še dosti časa, preden bo šola dovršena. A načrti so tako velepotezni, da upajo na ravno tako slavo visoke šole, kakor jo je imela v srednjem veku arabska univerza v Bagdadu.

Tarzani ob Savi.

Slika iz Tomačevskega kopališča. Pasji dnevi so in vroče je. Če je pa vroče, je človeku neprijetno. In če je človeku neprijetno vsled vročine, si zaželi hladne kopeli. Hladno in brezplačno kopel pa nudijo šumeči valovi Save, ki je v teh dneh tako vabljava, da si človek ne more kaj, da se ne bi okopal. Zato se ljudje v teh pasjih dneh zelo radi kopljejo. —

Staro in znano je naravno kopališče v Tomačevem, kamor zlasti ljubljancje prav radi zahajajo. Kopalna sezona se začne tu že nekako koncem meseca maja in traja do septembra. Skozi 4 mesece vsak dan, če ne gre dež, romajo prijatelji vode k Savi, kjer nastane prava Abazija. Moški in ženske, veliko in odraslo, vse se koplje, vse se solnči. Pri tem pa seveda ne manjka kričanja in vzklikanja, ne manjka tudi lepih prizorov, ki se odigravajo v zaliju grmovja. Da, tudi v senci, v grmovju se nekateri »solnčijo«.

Da je slika popolnejša in težnja nazaj k naravi dokazana, so začeli naši savaški izletniki opuščati navado, da bi se oblekli v posebne kopalne kopalne hlače, kakor so to doslej predpisovala pravila zapadno-evropske kulture. Težnja nazaj k naravi, osvojitve Darwinove teorije in pa praktični motivi z ozirom na draginjo, so dovedle mlade izletnike ob Savi do razmišljanja, če bi ne bilo dobro urediti kakih obsežnih figovih nasadov. Pridelovanje figovih peres bi monopolizirali Tomačevci.

Samo, ah, ti Tomačevci! Tako krčevito se drže tistih neumnih, starih in obrabljenih tradicij dostojnosti in sramežljivosti, kakor bi ne živeli v 20. stoletju. Nekulturni in nazadnjaški so. Poglejte! Te dni je hotelo par zagorelih Tarzanov preizkusiti očesne žvece in estetični okus Tomačevcev. V Adamovih kostimih je prideležila mala, a čvrsta četa prijateljev narave kar v vas. Nekulturni Tomačevci pa so zagnali prav huronsko vpitje v stanovanja. Vsled ogorčenja Tomačevcev niso mogli Tarzani nadaljevati svojega pohoda in so se morali vrniti nazaj v džunglo k Savi. Tam pa je zopet križ. Poštene tomačevske perice so glasno protestirale proti temu, da bi se kdo »kar tako« kopal. Vpričo otrok pa še celo ne. Razume se, da so se tudi Tarzani izkazali vnete zagovornike fizične svoje »lepote«, toda Tomačevke tega kratkomalo niso hotele razumeti. Čisto jasno in določeno so povedale, da se bo s tem pečal občinski odbor na Ježici, kajti po primitivnem razumevanju nastopa Tarzanov pri Savi je to javno pohujšanje, ki se mora za vsako ceno preprečiti. —

In nič ni pomagalo ugovarjanje od stram Tarzanov. Morali so se lepo odpovedati praktičnemu uravanju Tomačevcev v moderno civilizacijo in obleči tako nepotrebno in v teh dneh nadležno obleko. Z.

Ne pozabim te Mirim čokolada!

Javne produkcije gojencev Glasbene Matice v Ljubljani. Kakor koncem vsakega šolskega leta, tako se vrše tudi letos javne produkcije gojencev konservatorija Glasbene Matice v Ljubljani v torek, sredo in četrtek tega tedna. V ponedeljek, dne 23. t. m. ob 5. polodne pa se vrši interna vaja gojencev konservatorija, h kateri imajo pristop le gojenci konservatorija in njihovi starši. K javnim produkcijam pa imajo pristop vsi prijatelji Glasbene Matice. Na interni vaji, ki se vrši v ponedeljek, nastopi 10 gojencev ter so zastopani sledeči predmeti: klavir, gosli, solopetje, trobenta, klarinet in čelo. Na koncu pa nastopi mladinski zbor, ki zapoje eno Adamčevico in dve Premrlovi otroški pesmi. Začetek te interne vaje, ki se vrši v Filharmonični dvorani, je ob petih popoldne. Začetek javnih produkcij v torek, sredo in četrtek pa je ob 8. uri zvečer. Vse te produkcije se vrše v dvorani Filharmonične družbe. Pri javnih produkcijah vstopnine ni, pobirajo se le prostovoljni prispevki v kritje stroškov.

Izletnikom.

Da meščani pogosto raje polete na deželo, na gore, v gozde in na planine, kakor bi sedali letoindan v prostem času v gostilne, je velik napredek za ljudsko zdravje. Prav bi bilo tudi, če bi se vsi izletniki tako gibal na deželi, da bodo vaščani, kmetje in gorjanci začeli gledati v meščanih brate in prijatelje, ne pa škodljivih tužcev, ki prinašajo škodo in pohujšanje. Danes žalibog skoraj še edino le gostilničarji žele povzdige izletnikom in tujkega prometa, vsi drugi pa se ga boje, ker je še toliko izletnikov, ki se ne znajo obnašati! V interesu ljudstva, meščanstva, ljudskega zdravja in dobrih odnosov med podeželskim in mestnim prebivalstvom je, da se nauče izletniki tako obnašati, da jih bodo ljudje radi videli in jim postregli, torej izlete olajšali in pocenili.

V ta namen zopet opozarjamo, naj se varujejo izletniki vseh starosti in obeh spolov, da ne bodo hodili poleg poti po travi ali celo skozi žito; ne lezli čez ograje in vrtove; ne lomili vej in trgali sadja; ne metali vžgalic in čikov neugaslih proč, koder se lahko kaj vžge (gozdni požari, kozolci, hlevi, kupi sena); ne onesnažili studencev, vodnjakov, pokvarjali vodnih naprav; ne puščali odprtih les; ne vlamljali v zaprte stavbe (koče, pajšva, kozolce itd.); ne podili živine na pašo, plašili divjačine v gozdih, kureline na dvoriščih itd.; ne smejali se, kádili ali stikali v samotnih cerkvah, poškodovali kapelice in znamenj, zvonili o nepravem času, se nespoštljivo obnašali med službo božjo v cerkvi ali razgrajali in vriskali mimo cerkve; se norčevali iz ljudstva, žaljivo govorili o stvarih, ki jih ljudstvo spoštuje in časti (ljudje ne pokažejo vedno svoje nevolje takoj, stvorijo pa si svoje mnenje, ki je v škodo vsem izletnikom); ne vtilkali se v stvari, ki jih brez dovoljenja mora vsakdo pustiti na miru (stroje, živino, gospodarske in bogoslužne naprave); da ne bodo valili in metali kamenja, kurili ognja. Tudi se ne spodobijo prirežati plesov, kjer se domačini branijo (n. pr. ob žegnanju pri podružnicah); mnogi izletniki s svojo nesramežljivostjo odbijajo.

Izletniki, pazite na te in take stvari ter se držite reda in pravil olike, pa bo za vse boljše!

SV. JOŠT NAD KRANJEM.

Skoraj bi ne smeli pisati o njem, tako splošno je znan in priljubljen. Vendar se tudi po malem izpreminja in dosti novega doživlja!

Sv. Jošt — 845 m nad morjem, 500 m nad Savo, skoraj v sredo Gorenjske pomaknjen razgledni vrh, dosegljiv iz postaje Sv. Jošt v eni uri, iz Kranja v poluradi uri, iz Škofje Loke v treh, je ena najbolj privlačnih točk za izletnike. Letošnji maj je 30 šolarskih razredov prifrčalo nanj! Vsak dan in vsak čas v poletju, precej tudi vsak drug letni čas prihajajo posamezni izletniki in manjše družbe. Kdor je bil enkrat gori, gotovo še večkrat, navadno vsako leto — tudi po večkrat — pride. Številne družine ostanejo v poletju tudi po več dni na oddihu, ker je gostilničar — cerkovnik — zelo postrežljiv in tudi g. ekspozit rad prepusti kako sobo v obsežnem samostanu.

Je pa tudi res lepo, prijazno, domače na Sv. Joštu! Cerkev (stara božjapot, še vedno, ravno zadnji 2 leti zopet bolj obiskana, s sv. stopnicami, Prešernovim verzom na zvonu) je lepo preoblikovana in se mikavno sveti po celi Gorenjski, ima redno službo božjo, priliko za sv. zakramente, duhovnikom za maševanje (nekateri gg. hodijo gori na du-

hovne vaje). Božjepotniki in izletniki so dobro postreženi tik cerkve v gostilni. Gora leži ob železnici, je od vseh strani dostopna po gozdnatih stezah, vrh je obdelan. Razgled naravnost ogromen in vse vidno tako blizu. Krasni so solnčni vzhodi in zahodi, celo megleno morje, iz katerega štrle obrobne gore in otoka Šmarna in Šmarjetna gora. Prelepa je pot Škofja Loka—Sv. Urh—Križna gora—Sv. Gabrijel—Čepulje—Sv. Jošt (ali pa do zanimive cerkve Crngrob ob vnožju, potem pa na Planico gori in dalje po slemenu). Izvrsten užitek nudi pot od Sv. Jošta k Sv. Mohorju in od tod v Selca ali Kropo (čez Jamnik). Prvovrstna posebnost je večerno zvonenje, ki se sliši skoraj iz cele Gorenjske ob Ave Mariji. V dobi večernih vlakov je tudi za Ljubljance izlet na Sv. Jošt lahko pol-dnevni, ne da bi morali hiteti. Letos se začne iznova počitniški tečaj za dijake, ki jih je vpeljal na Sv. Joštu dr. Krek, ki je zelo rad in pogosto gori hodil.

Cerkveni vestnik.

c Sodaliteta ljubljanska ima svoj sestanek v sredo 25. junija (ne v torek) ob 5. popoldne v semenišču.

Iron, železnati izdelek, znano sredstvo proti slabokrvnosti in bledolčnosti ter pomanjkanju telesa. Proizvaja ga Mestna lekarna v Zagrebu in se dobi v lekarni Leustek.

Dijaški vestnik.

d Akademski zveza. Tovariši! Danes ob pol 11. je v dvorani Mestnega doma treznostno zborovanje. Širjenje treznostne misli med narodom je važno kulturno delo in spada tudi v naš delovni program. Da pokažemo pripravljenost sodelovati pri tem kulturnem delu, se zborovanja udeležimo v častnem številu!

Program počitniškega zborovanja slov. kat. dijaštva. 21., 22., 23. julija duhovne vaje v St. Vidu nad Ljubljano. Organizatorični orlovski tečaj odpade v teh dneh kot je bil preje namenjeno, ker bo združen s tritedenskim tehničnim tečajem, ki se bo vršil v avgustu. — 24., 25., 26. zborovanje vsega slov. kat. dij. v Ljubljani. V četrtek, 24. julija delna zborovanja srednješolcev v Ljudskem domu, akademikov in ženske sekcije v Akad. domu. V petek, 25. julija skupno zborovanje v Unionu. Referati: narodnostno vprašanje, vprašanje naših organizacij, socialno in versko. V soboto 26. julija dopoldne občni zbor SDZ, popoldne ustanovni občni zbor dij. počitniške zveze. Prireditve ob tej priliki: v četrtek 24. julija družabni večer v Akad. domu. V petek 25. julija dramatična predstava v Ljudskem domu. V soboto 26. julija komerz v Unionu. V nedeljo 27. julija telovadni nastop dij. orl. okrožja na Medijatovem dvorišču. Prosili smo za polovično vožnjo v dnevi od 20. do 28. julija, vendar radi sigurnosti priporočamo, da se vpišete v F. S. Hrana ob zborovanju bo stala 10 Din dnevno v akad. menzi in to tudi za srednješolce. Tovariši, veliko pričakujemo od letošnjega zborovanja, pre-

potrebno nam je, to čutimo vsi, zato agitirajte še v zadnjih dnevih, da bo prišel takrat vsak naš dijak v Ljubljano. S krščansko-socialnim pozdravom! Za pripr. odbor: Lojze Hartman, predsednik.

Orlovski vestnik.

Celjsko orlovsko okrožje. Dne 20. julija priredi Celjsko orlovsko okrožje v Vojniku pri Celju svojo okrožno prireditev. Prosimo bližnja društva, da naj na ta dan ne prirede svojih prireditev ter se naj že sedaj pripravljajo na kolikor mogoče številno udeležbo. Natlačni spored bomo pravočasno objavili.

Učiteljski vestnik.

Tovarišice in tovariši, maturanti ljubljanske učiteljske iz leta 1904! Snidimo se ob koncu šolskega leta zopet enkrat po 20 letih! Menim, da bi bilo najbolje 3. julija, to je četrtek po sklepu šolskega leta. Lokal: hotel Tivoli ob 2 popoldne. Javite svoj prihod na naslov: Marija Marok-Sedej, III. mestna dekleška osnovna šola na Vrtači. Ljubljana.

Naznanila.

»Ljubljana« ima v pondeljek pevsko vajo, ženski zbor ob sedmih, moški ob osmih.

Šolna prosveta ima v torek dne 24. t. m. ob petih zjutraj sv. mašo na Rožniku. Vsi člani in prijatelji vabljeni!

Družabni klub priredi danes, v nedeljo izlet na Janče in Litijo. Odhod z opoldanskim

osebnim vlakom z glavnega kolodvora. Zbirališče ob tričetrti na 12. pred kolodvorom. Povratek ob 22. uri. — Predsednik.

Iz poročil, katere sprejema radio na trnovskem ribniku, se je doznalo, da priredi »Slov. pevsko društvo Krakovo-Trnovo« ob priliki žegnanja v Trnovem veliko ljudsko veselico v romantičnem Hribarjevem gaju. Ker poročila še vedno prihajajo, upa telefonist, da bo tekom tedna lahko razkril vse tajnosti te prireditve, katere obeta nuditi Ljubljancem mnogo zabave in razvedrila po starem trnovskem običaju.

Udruženje vojnih invalidov, vdov in sirot Kraljevine SHS, podružnica v Ljubljani, naznanja vsem svojim članom in članicam, da so uradne ure vsak dan izjemni nedelje in praznike od 9 do 14. ure.

Kresni večer v restavraciji in kavarni »Zvezda« priredi »Atena« v prid društvenim svrham. Godba, kolo sreče i. t. d. »Atena« je v najlepšem razmahu. Sportna igrišča so polna mladine, ortopedski zavod tik pred otvoritvijo, otroško igrišče se otvori s početkom počitnic. Priprave, vzdrževanje prostorov — vse kliče po dohodkih. Pridite vsi, ki ljubite mladino, da ji v veselju in zabavi pomagate!

Kdor potrebuje blago

za obleko, naj bo previden pri nakupu. Gotovo pa je, da ima najlepše in najcenejše ANGLEŠKO in ČESKO SUKNO blagovni oddelek

Drago Schwab — Ljubljana.

Turistika in sport.

Sportni teden.

Sportnik bi si kmalu sopsti ne upal, tako poročila prihajajo zadnji teden iz Amerike. Pred njimi uspehi nemškega sprinterja Houbena kar izginejo, akorav bi bili sicer prava senzacija. Pri štirih tekmah po vrsti je letel 100 m v 10.5 sek., se je torej do desetinke sekunde približal svetovnemu rekordu. No, in Amerika? Tam pada

rekord za rekordom.

Pri predtekmah je vrgel Hartranft kroglo 15.29 m daleč, Hills 15.26; diskos Hartrauft 49.02 m (nov svetovni rekord), drugi je bil Houser, 47.86 m. Na daljavo je skočil Comins 7.61 m, Hubbard 7.61 m — 7.67 je svetovni rekord —, v višino Osborne 1.96, Boston 1.92, štirje drugi 1.87, s palico Owens 3.91 in Myers 4.05! Ker je Norvežan Höff, rekorder v skoku s palico, bolan, je tudi v tej panogi pri olimpijskih igrah zmaga Amerikancev sigurna. Potem pa še kar naprej. Pri glavni izbirni tekmi so bili rezultati kljub skrajno slabemu vremenu spet presenetljivi. Ze par dni prej se je bil pojavil nov sprinterski kralj Jackson Scholz. Bravri našega »Sportnega tedna« se še spominjajo, kako je padel v zadnjih tednih rekord na 200 m. Prej 21.4, nato 21.3 (Pad-

dock) in 21.1 (Wilson). Naenkrat pa beremo: Jackson Scholz 200 m v 20.9 sek.! Nov rekord! Ni mogoče! Par dni nato 200 m v 21 sek. Torej res; ta uspeh je resničnost prvega samo potrdil. In potem? Na 100 m kar trije 10.6 sek.; skok v daljavo črnc-dijak Hubbard 7.63 m — še 4 cm do svetovnega rekorda —; drugi 7.37, tretji 7.31, četrti 7.15, peti 7.13, šesti 7.095! Skok s palico: šest tekmecev vsak 3.965! Diskos 46.785, potem 46.05, še peti je vrgel 43.21 m. Troskok 14.285, še peti 13.98 m. Itd. itd.; To so uspehi, ki obetajo Amerikancem velikansko zmago. 102 atleta so poslali Amerikanci v Evropo, pa jih gre še dosti drugih z njimi. In še nekaj. Včasih kdo pri tekmah ni dobro razporejen. Pozneje pa morebiti bo. Zato ga Amerikanci vzamejo s seboj, če je namreč sicer v svoji stroki prvak. Tako je poslal Thomson, predsednik ameriškega olimpijskega odbora, v Pariz tudi Ralpa Rose, dvakratnega olimpijskega zmagovalca v metanju krogla, ki se pa to pot ni mogel kvalificirati.

Maribor : Ljubljana 3 : 3. — Na Telovo se je vršila v Mariboru tekma nogometnih reprezentanc Ljubljane in Maribora, ki je ostala neodločena, rezultat 3 : 3. Ljubljansko moštvo je bilo sestavljeno iz igralcev klubov Pri-



Schicht

Pravo Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je nepresežno v pralnem uspehu in izdatnosti.

Pranje s Schichtovim milom je zabava!

6

Dve turi Valentina Staniča.

Ob 150letnici njegovega rojstva.

(Staničev popis.)

1. Pot na Klek.

(L. 1800.) 26. julija je prispel krški knezoškof k Sveti Krvi na vnožju Tur. Gospod generalni vikar von Hohenwart, patriarh nemških botanikov von Wulfen, von Seenus in drugi so ga spremljali. Tudi od drugih krajev so bili prispeli tja že mnogi učenjaki: g. prof. Schiegg iz Salzburga, dr. Hoppe iz Regensburga in drugi. Naslednji dan se je ob 6. uri zjutraj premaknila cela karavana, deloma peš, deloma na konjih. Knezoškof je jahal kot prvi. Dobro ljudstvo v Doelach in iz bližnjih dolin je stalo stisnjeno ob poti in občudujoč želelo sprevidu vse dobro.

Jezdili smo pol ure po ravnem in videli na levi slap, ki ga dela šumeča Gesnica (Gössnitz). V svojem življenju sem videl nedolgo krasnih slapov, vendar sem obstal dokaj minut s srčnim zadovoljstvom ob vodopadu Gesnice. Šli smo čez most in naenkrat je stalo pred nami strmo predgorje; steza, ki se vije po njem vkreber, je ozka, vendar še ne nevarna. Konji (Sampferde) so nas nesli s težkimi, toda varnimi koraki čez napetost pogorja.

Na vrhu pogorja smo bili v prijetni planinski pokrajini. Videli smo več stanov in slišali od blizu in daleč prijazno zvončkanje in veselo mukanje pasoč se živine. Naši botaniki so poskočili s konji in začeli stikati po kraljestvu boginje Flore. Moj prijatelj in jaz sva poiskala neki

stan in se zabavala z dobrodušnimi prebivalci planin.

Prijetna pot je bila kmalu spet pri kraju. Hitro in strmo je šla pot spet vkreber. Oko je skrbno iskalo steze in je ni moglo izslediti. Sopeč in čisto sami tresoč se, so nas nesli konji navzgor po stezah, ki so izgledale, da so le delo odtekanja se vode. Tako smo končno dosigli rdeča studenca (spodnjega in zgornjega) in naše živali so se okrepčale ob blatni vodi.

Višina, na katero smo prispeli, je bila že precejšnja. Wasserrothkopf na naši desni se je nagnil, toda trije Leiteri pred nami so se dvigali ob strani Kleka še ponosno pod nebo. Drevje je že davno izgubilo, le rhododendron in podobno črtje je še uspevalo.

Steza je z visokega pologa nekoliko popustila. Blizali smo se Schrägsteinu in Hudi plošči. Vsi smo razjahali, kajti ni treba več kot ene neprevide stopinje teh že tako težkih živali — in konj in jezdec sta izgubljena.

Gora ima tu znatno izboklino, ob kateri se steza revno in venomer pretrgano nadaljuje, kjer je eden naših vodnikov zgrabil konja za uздо, drugi za rep in sta tako vodeč in vleče spravljala po celem telesu se tresoč žival od stopnje do stopnje.

Ne brez vse zabave smo dosigli prostoren gorski kotel, skozi katerega drveč šumi Leiterbach. To pot ni bil ne globok ne nevaren in dobre volje smo ga na konjih prebredli. Pa smo imeli spet pred seboj visok gorski hrbet. Mrzel veter nas je napadel; od časa do časa so sledili majhni

sunki. To je vzbudilo v nas neprijetne občutke, bali smo se, da bo treba pustiti upanje, da bi videli visoki Klek v vsej njegovi veličastnosti in da bi priplezali koj drugi dan nanj.

V svoje največje veselje smo se motili. Komaj je pretekla ena ura, se je razprostrl pred nami širok zleb, ki ga je polnil blesteč ledenik. V njegovem ozadju je dvigal vedro in nezastrito svojo belo, častljivo glavo stari orjak Klek; v ospredju se je pokazala prijazna gorska koča, ki jo je dal prejšnje leto knez nalašč zato postaviti: najbrže je to najvišje svetišče sveta, posvečeno Jovi Hospitali in Muzam.

Knez je prispel tja še pred nami. Prišel nam je naproti in nas prijazno pozdravil in sprejel v visoki pokrajini, ki je sicer namenjena le divjim kozam in orlom, ne pa ljudem.

Bilo je okoli dveh popoldne, ko smo prišli na Salmhöhe, na kateri stoji koča. Družba se je raztresla in poiskala posel, h kateremu jo je klicalo nagnenje in studij. Tam sta merila astronoma von Hohenwart in Schiegg neko črto in neravnala instrumente proti hribu, na drugem kraju so sedeli von Wulfen, von Seenus in Hoppe in obdržavali botanični vojni svet, tu je sedel mlad umetnik in slikal. Naši zvesti vodniki-kmetje so zakurili med tem pod prostim nebom ogenj in si sami pripravili svoj obed kakor Homerjevi junaki.

Moj prijatelj in jaz sva si poiskala mesto na pečini med ledom in skalovjem. Od tu sva imela razgled čez razne skupine in čez veliko, širno kotlino in sva spregovorila marsikako skrivnostnejsko besedo o ljudeh in naravi.

Čustvenemu človeku je na visokih gorah čudno pri srcu. Čuti se tako ločenega od ostalega sveta in prestavljenega v pokrajino, v kateri ga spominja vse, tudi zrak, ki ga diha, in hitrejša bitje žile, da ni tu njegova domovina. Pokrajina, v kateri smo bili, je bila že sama na sebi nekaj posebnega. Klek je stal pred nami v lepi obliki piramide, nad katero se dviga visoki Klek kot obelisk. Dolina, ki pada ob njem, sliči zalivu, utesnjena od obeh strani med visoke stene. Vmes se razprostira ledenik, strjen kot mare chromium starih.

Na skladih (Stosswänden) je opaziti fenomen, kot sem ga opazoval v visokih Turah (Fischer Tauern; na Brennkoglu). Kleku nenadoma v zeleni sljudovec, skrilasivordečkasto, Klek sam pa temnozeleno. Vrsta kamenja se namreč menja na poseben način: laporjev skrilavec preide na Kleku nenadoma v zeleni sejndov skrilavec (Glimmerschiefer), ki preide potem spet v laporjev skrilavec. Sljudov skrilavec je pretkan često s kremenjakom (kvarcem) in ni proti višini več listast, temveč tako fin, da izgleda na mnogih mestih kot gnajs in je res gnajs. Tu se dobi tudi kot na Brennkoglu serpentini, sa-lovec in klorit. Lep velik kos serpentina sem videl ležati na robu ob ledeniku Pasterca v bližini druge koče. Škoda, da je mineralogu tu preiskovanje tako zelo oteženo. Vse leži globoko pod snegom in ledom. Robovom, kjer je visoko golo kamenje, se ni mogoče bližati brez nevarnosti. Navezan si večinoma na grušč, ki leži nagromaden koncem ledenika,

(Dalje sledi.)

morje, Hermes in Jadran; Ilirija je postavila vanj le levo krilo Pevalke II. Nekatera mesta v moštvo so bila vsled tega nezadostno zasledena, mariborskemu moštvo je uspelo uveljavljati v igri lahko premoč, ki pa ni zadostovala, da bi doseglo zmago, potem ko je Ljubljana v začetnem startu vodila že z 2 : 0. V ljubljanskem moštvo je igrala dobro napadna vrata Pretner — Zemljak — Pleš I — Martinak — Pevalke; kot posameznika sta se odlikovala srednji half Birs in vratar Jančigaj. V mariborskem moštvo sta bila jako dobra branilca Barlovič in Kurzman, srednji half Baumgartner in notranji trio v forwardu. Igra je vodil izvrstno zagrebški sodnik Wasserlauf.

Ilirija : Gradjanski ŠK, Zagreb 1 : 5. Ilirija je nastopila 19. t. m. v Zagrebu proti jugoslov. prvaku Gradjanskemu ŠK. Vkljub temu, da je bila po poročilu zagrebških listov v polju enakovredna, ako ne celo boljši protivnik, je podlegla z 1 : 5. Listi omenjajo izvrstno igro krilske vrste Lado — Zupančič II — Hus, vratarja Miklavčiča ter Učaka in

Pammerja v napadalni vrsti. Krivda na neugodnem rezultatu leži v neodločnosti napadcev Ilirije pred protivnim golom in nedostatni formi enega ali dveh igralcev. Kot gost je igral za Ilirijo Gruden, desni branilec Hermes, ki je igral sicer z veliko vno in po- žrtvovalnostjo, toda za enkrat za tekme s prvorazrednimi rutiniranimi moštvi še ni zrel. Neugodno je vplivalo na igro tudi slabo vodstvo po sodniku Willerju, ki je priznal med drugim dva gola iz off-side.

Nogometne tekme v Ljubljani 19. t. m. — Vsled odsotnosti I. moštva Ilirije in večine boljših igralcev Jadrana, Hermes in Primorja so se vršile na Telovo v Ljubljani le manjše tekme, za katero publika ni pokazala zanimanja. Rezerva Ilirije je porazila kombinirano, zelo slabo sestavljeno moštvo Hermes s 7 : 1 in juniorji Ilirije so zmagali nad Slovansko rezervno s 5 : 1.

Gradjanski ŠK (Zagreb) : Ilirija. — Danes ob 17.30 se vrši na sportskem prostoru Ilirije tekma med prvimi B moštvi Gradjanskega ŠK iz Zagreba, prvaka Jugoslavije, ter med

prvim B moštvi SK Ilirije, prvaka Slovenije. Obe moštvi sta dobro sestavljeni, v obeh igrajo večinoma igralci, ki so opetovano nastopali v I. moštvi. Oba kluba gojita kombinacijski nogomet, igralci so brez izjeme tehnično dobro izšolani. V sportnem oziru bo tekma zanesljivo nadkriljevala marsikatero srečanje I. moštvi. Ilirija postavi v boj sledeče moštvo: Mihelič — Pogacar, Miklavčič I — Grile, Macoratti, Milan — Dekleva (Weibl), Pevalke I, Bregar, Doberlet, Pevalke II. — Ob 16. uri se prične predtekma Hermes : Slovan. — Cene: sedeži Din 15.—, stojišča Din 10.—, dijaške vstopnice Din 6.—, mladinske karte Din 3.—. V slučaju deževnega vremena predtekma odpade, dočim se vrši tekma Ilirija : Gradjanski ob vsakem vremenu.

Házena — tekma Atena : Ilirija se vrši danes ob 10.30 na prostoru Atene ob glavnem Tivolskem drevoredu. S to tekmo se otvori letošnja sezona v ženskem rokometnem sportu. Obe družini sta se na prvo srečanje vestno pripravili in predstavljata enakovredne in

prvorazredne protivnike, ki so v stanu ustvariti estetičen sportni užitek.

Prvenstvena tekma Prizorje : LASK se vrši danes ob 10.30 na igrišču Ilirije. Jakost obeh moštvi je precej enaka, tekma je za končni placement v ljubljanskem II. razredu in za napredovanje v I. razred odločilne važnosti. Predigra rezervnih moštvi se prične ob 8.45.

Darovi.

Za trboveljske žrtve je darovalo delavstvo tovarne Lajovic (Selo-Moste) Din 471.50. Srčna hvala!

Lahko nagajenje k prehlajenju? Prevelika občutljivost? Bolehno olajša in naredi telo odporno masiranje in umivanje s prvim Fellerjevim Elzafluidom! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje. Kot kosmetikum že 25 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavi! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnih ali 12 specialnih steklenic 214 Din; 36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic 214 Din in 10% doplatka razpošilja: lekarnar Eugen V. Feller, Stuba donja, Elzafluid št. 184, Hrvatsko. 7055

UČENEC nižjih razredov se sprejme na hrano in stanovanje za prihodnje šolsko leto, pri stranki brez otrok. Iv. Hrovat, Sodna ul. 1/III.

PRIMARIJ
Dr. JEŠE
NE ordinira do
2. julija 1924.

Upokojen žel. uradnik, oženjen, išče mesto SKLADIŠČNIKA ali oskrbnika. Ponudbe na upravo pod Zanesljiv.

OTROŠKA
VRTNARICA
v izpitom, zmožna slovenskega in nemškega jezika, išče mesto k enemu ali dveh otrokom. Naslov: Zlatka Vokač, Studenci, Cirijska ul. 13, p. Maribor.

Za slikarstvo nadarjenega DECKA SPREJMEM

v učenje
dekoracijskega
slikarstva

le — če ima vso oskrbo od staršev. — JOS. BOŽIC, Konjušna ulica št. 1.

ABSOLVENT
tadružnega tečaja drž. dvo-
azredne trgov. šole v Ljub-
ljani želi vstopiti kot prak-
tikant v kako trgovsko ali
industrijsko podjetje. Cenj.
ponudbe na upravo lista pod
ENERGIČEN. 3557

IČEM ČEVLAJSKEGA
PRIREZOVALCA
Zurichterj; plačam 800 K
jedensko, stan in oskrbo. —
Nastop takoj. Ponudbe na
Š. GOLIK, Delnice, Hrvat.

DRUŽABNIK
izir. DRUŽABNICA s ka-
pitalom Din 30.000 se išče
za dobro idočo trgovino z
nešanim blagom. Sodelova-
nje ozir. vodstvo trgovine
vojo. Ponudbe pod »Dru-
žabnik - Družabnica« — na
upravo »Slovenca«. 3532

ščem upokojeno
UČITELJICO
li boljšo inteligentno vdo-
vo k 2 otrokom. — Na-
slov v upravi pod 3519.

Stanovanje
ive sobi in vse pritlikline),
AKOJ ODDA »Vzajemna
osojilnica«, Ljubljana, Mi-
lošičeva cesta. 3555

TRGOVINA
mešan. blagom, jako pro-
stetna, v neposredni bližini
tista, takoj napredaj ozir.
toda v najem. Ponudbe
na upravo pod »Takoj 73«.

Razpis stavbe.

Stavbeni odbor Ljudske hranilnice in posojilnice r. z. z. n. z. z. Kmetijske nabavne in prodajne zedruge r. z. z. z. z. in Prosvetno društvo, vse v Braslovčah, razpisuje
zgradbo Društveni dom
pod sledečimi pogoji:
1. Načrti so na ogled vsako nedeljo v Ljudski hra-
nilnici in posojilnici od 8.—11. ure in vsak dan pri taj-
niku g. Antonu Prislanu v Parizljah 26 do 29. junija.
2. Odbor si pridrži pravico oddati stavbo ne glede
na višino ponudene vsote.
3. Ponudbe se naj pošljejo do 6. julija t. l. zape-
tane, na ovitku z napisom: »Ponudba za stavbo dru-
štvenega doma v Braslovčah«.
4. Podjetnik, kateremu se bo delo poverilo, mora
ložiti 10% vadij v gotovini.
Braslovče, dne 15. junija 1924.

Kdo prodaja?

Kupim večjo množino stare
ZIDNE OPEKE.
Naslov pri upravi pod 3520.

Hrastove in smrekove hlode

v normalnih dolžinah in v
debelinah nad 30 cm kupimo
vsako množino franko va-
gon, najraje na progi Zidani-
most—Brežice. Ponudbe z
navedbo cene, množine in
kraja, kjer se isti lahko
ogledajo, na:

AND. JAKIL - Krmelj
(Dolenjsko).

KUPIM nekaj voz dobrega,
sladkega SENA
in SLAME za STELJO.
FRAN POGACNIK, Ljub-
ljana, Dunajska cesta 36.

Plačam dobro
stare OBLEKE — ČEVLJE
— POHIŠTVO itd. Dopis-
nica zadošča, da pridem na
dom. — MARIJA GOLOB,
Sv. Jakoba nabrežje 29 —
Ljubljana.

Kupimo
parni KOTEL
s cirka 6 do 10 m² kušilne
ploskve. — Ponudbe na:
Združene mlekarne d.
d. v Ljubljani. 3546

Kupim hišo
z GOSTILNO z ali brez
inventarja v Ljubljani ali v
okolici. — Pismene ponud-
be na upravo »Slovenca«
pod »Amerikanec« št. 3529.

Kolo
rabljeno, toda še
dobro ohranjeno,
kupim. — Ponudbe na upra-
vo lista pod Takoj! 3556

Ing. Rudolf Treo
stavebnik
vhod samo,
Gospodarska c. 12.

Mizarji, pozor!
Trgovina na ugodnem pro-
storu v Ljubljani — vzame
POHIŠTVO v komisijsko
prodajo. Ponudbe na upravo
»Slovenca« pod št. 3558.

V NAJEM se odda
pisarniški LOKAL na pro-
metnem kraju. Naslov pri
upravi lista pod št. 3559.
V NAJEM SE ODDA
stara, zelo dobro upeljana
TRGOVINA z meš. blagom
in gostilno, blizu far. cerkve
v večjem kraju na Dolenj-
skem, ležečem 7 km od
železn. postaje. Vse infor-
macije pri tvrdki J. Koren-
čan, Ljubljana, Mestni trg 20.

Kdo kupi?

Gasilski voz

nov, za 16 oseb, na olinat
osi, in nov ZAPRAVLJE-
NEK prodaja po ugodni ceni
FRANC ISKRA, sedlar —
Sap št. 14 — Vrhnika.

Prvorazredne
premože
po najugodnejših cenah in
plačilnih pogojih dobavlja
Dom. Čebin
trgovina s premogom
Ljubljana, Wolfova 1/II.

VELETRGOVINA
OSVALD DOBEIC
Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9
priporoča svojo bogato za-
logo raznega dišečega in
brivskega mila, zobni pra-
šek in pasto »Kalodont-El-
da« ter vse druge galanterijs-
ke predmete po najnižjih
cenah. 3153

P. n.
šivilje gospodinje
opozarjamo, da so zopet do-
speli najboljši šivalni stroji
in kolesa

Gritzner

v vseh opre-
mah
za rodbinsko in obrtno
rabo. Istotam vseh vrst
čevljarjski stroji »Adler«
kakor: cilindri, levorocni
in krojaški.

Pouk v **vezenju** ter
krojanju perila in
rožavici (istotam) brez-
plačno »edino« le pri:

Josip Petelinc
Ljubljana,
blizu Prešernovega spome-
nika ob vodi.
Popravila sprejemamo!

Večja trgov. hiša

z lepimi lokali, vrtom in
gostilno, koncesijo, v večjem
trgovskem mestu na Gorenj-
skem SE TAKOJ PRODA.
— Naslov se izve pri upravi
»Slovenca« pod št. 3549.

Darmatinski
PORTLAND
CEMENT
svetovne znamke
»SALONA«
(TOUR)
nudi po najnižji
dnevni ceni
promptno tvornica
»SPLIT«
delniška družba
za cement Portland
iz skladišča
v Ljubljani
Aleksandrova cesta 12

Pozor, turisti,
lovci in športniki!
Najceneje in najsolidnejše ob-
leko po meri vam napravi
ANTE PREZELJ, krojač —
Gospodarska cesta 16. 3027

Oglje
BUKOVO, dobro
žgano, se v več-
jih partijah ceno prodaj.
Informacije daje M. Žargl,
Kamnik, Majstrova 20.

»ABADIE«

Glavne zaloga čistočnega papirja
in vseh vrst

ovojni papir
A. Lampret.
Ljubljana, Hrokov trg 10

Motorno KOLO Puch
5 HP, zelo dobro ohranjeno,
prodajam za 6000 Din. Jamski
trg št. 196, Zelena jama,
Ljubljana. 3554

Prazno sobo
pripravno tudi za pisarno,
blizu kolodvora, oddam. —
Naslov v upravi »Slovenca«
pod št. 3550.

Motorno kolo

2½ HP, v najboljšem stanju,
skoraj novo, se po zelo niz-
ki ceni prodaj. — Naslov v
»Slovenca« pod »Pohišstvo«.

1^a trapistovski SIR

z dneva do bave andi BOR.
SBIL — KOČEVJE. 3562

Naprodaj hiša s koncesijo za gostilno,

s blevom, zelenjarno, vrtom,
z njivo, travnikom in go-
zdom, vse lepo zaokroženo,
v ljubljanski okolici, kamor
prihajajo izletniki, a ni no-
bene gostilne. Prevzame se
1. avgusta. Ceno in drugo
pove FRAN VERBIČ, Stre-
liška ulica 32, I. nadst.

RAZGLEDNICE

vseh vrst, pisarniški, kance-
lijski, konceptni, trgovski,
svilen, krep, gladilni, ste-
kleni, ovojni, maslinski, per-
gament, kredenci in tafel
(barvan) papir, papirnat
servijete, vpisalne knjižice,
noterje ter barvice — pripo-
roča v trgovini OSVALD
DOBEIC, Ljubljana, Sv. Ja-
koba trg št. 9. 3156

VSakovrstna ročna dela

vzajem v komisijsko raz-
prodajo v moji filijali na
Bledu. Naročila je poslati
na »Atelje ročnih del« Nika
ZIPSER, Kranj (telefon 31).

Gradbeno
podjetje
ing.
Dukić in drug
Ljubljana
Boharjeva ul. 42.

LOV

občine Zg. Šiška
se bo oddal v najem za do-
bo potih let na javni dražbi
25. junija ob 12. uri pri okr.
glavarstvu v Ljubljani. —
Lovci, ne zamudite bogatega
lova v bližini Ljubljane.
Županstvo obč. Zg. Šiška,
dne 20. junija 1924.

P. n. bančnim zavodom
ter industrijskim podjetjem dobavljamo poslovne knjige itd. po
posebnem naročilu v priznani fini izdelavi v najkrajšem času.
Knjigoveznica K. T. D. v LJUBLJANI
Kopitarjeva ulica 6/II.

Inserirajte v „Slovenca“!

†
Mestno županstvo Lož javlja tužno vest, da je umrl ne-
nadoma gospod
Jakob Mlakar
večletni župan mestne občine Lož.
Njegovim preostalim izraža županstvo globoko sožalje,
blagopokojnika pa priporoča v trajen spomin.
Lož, dne 21. junija 1924.

†
SLAVA HOČEVAR roj. Kosirnik in FRAN HOČEVAR
javljajo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da jim je
dobri in mili oče odnosno tast, gospod
Med. univ. dr. IVAN KOSIRNIK
kr. svetnik, županski fizik v p., ravnatelj in primarni zdravnik bolnice
milosrdnih sestara v Zagrebu, začasni član »Liječničkoga zbora Hrvatske
i Slavonije«, »Zbora zdravnikov na Kranjskem« i. dr. dobrotnik, družtev
danes ob 12. uri ponoči, po dolgi in težki bolezni, previden s sv. zakra-
mentu, v starosti 78 let mirno v Gospodu zaspal.
Zemeljski ostanki nepozabnega pokojnika se blagoslovijo v petek, dne
20. t. m. ob 5. uri popoldne v mrlišnici na Mirogoju ter nato polože v
rodbinski arkadi k večnemu počitku.
Sv. maša zadušnica se vrši v soboto, dne 21. junija ob pol 9. uri zju-
traj v župni cerkvi sv. Marka.
ZAGREB, dne 19. junija 1924.

Strojno mizarstvo in pogrebno podjetje MATEVŽ GOGALA na Bledu.

Naznanjam, da je ravnokar došlo večje število KOVINASTIH KRST. Zaloga
vsakovrstnih rakev od preprostih do najfinjših, kakor vseh zraven spadajočih pred-
metov. — V slučaju potrebe se priporočam. — Z odličnim spoštovanjem M. Gogala.

CERKVENI ZVONOVI

iz Böhler-Specialnega jekla

Neprekosljava lepota zvoka, polni ton in čisto uglaseni. — Neomejena
trpežnost, nobene nevarnosti za prelom ali druge poškodbe. — Uгла-
ševanje tudi k bronastim zvonovom. — Dobavljamo vedno točno iz
skladišča po najnižjih cenah, vključno prevoznina do meje in jugosl.
uvozna carina. — Glede trpežnosti zvonov, trajnosti višine glasu in
— čiste uglasenosti dajemo na željo večletne garancije.

Zahtevajte torej brezpogojno prospekte in proračune od

Gehr. Böhler & Co., Aktiengesellschaft,
WIEN I., Elisabethstrasse 12.

Auto

Na prostovoljni javni dražbi bo dne 27. junija ob 3. uri popoldne naprodaj radi odpotovanja po zelo nizki ceni OSEBNI AUTO »Puche« tipa VIII, 6 sedežen, skoro popolnoma nov. Dražba bo pri gosp. CURHALEK, mehanična delavnica, Celovška cesta 89, Spodnja Šiška.

ZA-ZAPOM.

se soseda kar ti povem ako rabiš VOLNENO BLAGO

za ženske ali suknjo za moške obleke, tiskanine (druk) cefir, belo, ružavo ali pisano platno ter sploh vse manufakturne robe, pojdí kupit v veletrgovino R. STERMECKI v Celje kjer mi vel kupujemo in kjer je največja zaloga in najnižje cene. Trgovci engros cene. Ceniki zastojni.

ŠENTJANŠKI PREMOG

Vseh vrst in vsake množine nudi po zmernih cenah za promptno dobavo PRODAJNI URAD šentjanskega premogovnika And. Jakl — LJUBLJANA, Krekov trg 10.

Za našo novo tkalnico

bombažastega blaga v ZAGREBU iščemo izkušenega NADMOSJIRA (Obermeister), mojstra pri mazanju (Schlichtermeister) in pripravljaj, mojstra (Vorbereitungmeister). — Ponudbe naj se pošiljajo na Herm. Pollacka sinovi, Zagreb, Račkova ul. 10

ČEVLJE ZA BIRMANCE

Kakor hudi raznovrstne druge čevlje priporoča Čevljarna »ADRIA« Celje, Narodni dom

Erman & Arhar

St. Vid nad Ljubljano

Splošno mizarstvo, izdelovanje žaluzij, rolo itd.

Popravila se sprejemajo

LOKOMOBILI 10-500 HP

Wolf-Lanz novi ali popolno generalno popravljani in preizkušeni s tovarniškim jamstvom in montažo.

Sirovooljni - Diesel - upojni plin - motori
BRAČA FISCHER B. ZAGREB

Pantovčak 1 b. Pogledajte naše veliko skladišče.

Dobro in poceni

kupijo gg. trgovci moško perilo vseh vrst pri tvornici perila

A. Ražem Co., Ljubljana

Žabjak št. 3

Samo na veliko!

Postrežba točna!

WEITZEL Ingenieur Gesellschaft, Komandit. dr.

Oddelek I. CENITVE

tehničnih naprav industrijskih podjetij in poslopij vseh vrst in za vse namene.

Oddelek II. STROKOVNA MNENJA

in interesno zastopstvo vseh vrst, za vse namene, zaupne izjave in ustanovitve.

Oddelek III. STROJI

Sodelovanjem naših oddelkov I in II. najboljše zveze! Zato dobave vseh strojev in naprav. — Prezidave. — Načrti. — Stavbeno vodstvo.

Radebeul-Dresden (Deutschland).

„Vesna“ Pohlin & drugovi

Kamnik, Slovenija

tvornica vlasnic, rinčic, kljukic za žele, raznih sponk in kovinastih gumbov

se priporoča za cenjena naročila. Zahtevajte cenik in vzorce. Trgovci popust. — Pisma na Ljubljana I, poštni predal 126.

Izdaja konzorcij »Slovenec«.

„SLOVENEK“

Dobro je vsikdar naložen denar, ki ga inserent izda

za oglase

bolj razširjenem dnevniku. Vsak oglas, pa bodisi v veliki ali pa tudi v

najbolj

priprosti uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti, ali pa misli kaj kupiti, je „Slovenec“ za insercijo ob vsaki priliki najbolj

je za vsakega trgovca in obrtnika najbolj primeren list za uspešno reklamo.

v tem med našim ljudstvom po deželi naj-

bolj razširjenem dnevniku. Vsak oglas, pa bodisi v majhni obliki (najmanjši prostor za enkrat samo 5D) zagotovi oglaševalcu gotov

priporočljiv!

Na drobno!

Oglejte si specialno detajlno in engros trgovino, kjer se prodajajo lastni

Na debelo!

vrvarski izdelki

kakor VRVI za zvonove, studence, transmisije in dvigala vseh debelosti, vrvi za seno, štriki za perilo, štrange, uzde, špaga, dreta — gurtke za transmisije in navadne — mreže za seno — ognjeglasne cevi — ribje mreže, viseče mreže (Hängematten), bombažove mreže za otroške postelje — tržne torbice — kakor tudi pravi tržaški bičevniki, biči — jermena, gože za cepce, — konjske krtače, ribarice — žima vseh vrst — morska trava itd. po najnižji ceni. — Specialno montiranje (šplaje) vrvi za transmisije in dvigala se izvrši solidno in točno.

Centrala: Ivan N. Adamič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 31. — Telefon 441

Podružnice: MARIBOR, Vetrinjska ulica št. 20. Telefon št. 454. — KAMNIK, Šutna št. 4.

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg munske cerkve v lastno palačo na Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“.

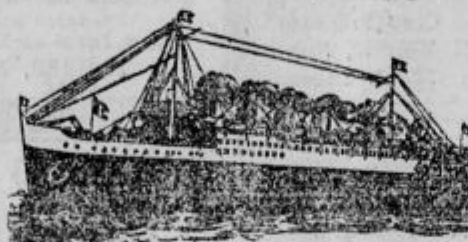
najboljše

z ozirom na višino zneska in odpovedni čas. Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje Vzajemna posojilnica večino delnic stavbane delniške družbe hotela „Union“ v Ljubljani. — Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu in inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položenih.

CIE. GLE. TRANSATLANTIQUE

Najhitrejša vožnja v Sev. Ameriko, samo 6 dni čez morje

Havre-Newyork, Cuba in Meksiko



Gl. zastopstvo za Jugoslavijo Slavenška banka d. d. v Zagrebu.

Vozne listke in tozadevna pojasnila daje

Ivan Kraker

zastopnik v Ljubljani, Kolodvorska ulica 41

Ilirska posojilnica

Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8/1

sprejema hranilne vloge po 8%.

Večje in stalne vloge do 12%.

Trgovci MANUFAKTURNEGA blaga obračajte pozornost na veletrgovino manufakturnega blaga **VILIM PICK**

podružnica MARIBOR, Aleksandrova 26,

središnica Zagreb, Duga ul. 6. - Telef. 334.

kjer se morete osebno prepričati o najnižjih cenah in vrlo solidni postrežbi.

NA DEBELO!

NA DEBELO!

STROINE TOVARNE IN LIVARNE d. d. v Ljubljani



ZVONARNA

ustanovljena leta 1767., dobavlja priznane prvovrstne bronaste ZVONOVE čistih glasov po konkurenčnih cenah kratkih rokov.

Zahlevajte cenik!

Stroški pri uporabi bencina.

Vozi brez bencina!

Adaptiraj svoj auto-traktor ali stabilni motor s patent. HAG-generatorjem.

Kuri z ogljem!

Prospekto in referencs daje **Jugo-Hag**

Ljubljana: Telefon 560 Bohoričeva ulica 24.

Stroški pri uporabi oglja.



SVAKA MOGUĆA UDOBNOST

Pažljiva i predusretljiva posluža stoji na raspoloženju svakom putniku treće klase na brodovima Američke Vlade za New York. Odlično uređene kabine treće klase sa 2, 4 i 6 postelja, dovoljno prostrane i dobro provetrene. Jedinstvena obskrba. Čitaonica, soba za pušenje i zabave. Velika paluba za šetnju. Sva moguća briga za udobnost putnika. Tražite besplatne kataloge i red vožnje od

UNITED STATES LINES

(JUNAJTED STETS LAJNS)

Beograd, Palata Beogradske Zadrge; Zagreb, Mihanovičeva ulica br. 2 preko od kolodvora; Ljubljana, Dunajska cesta br. 29; Sarajevo, Aleksandrova ulica br. 52

Hranilnica kmečkih občin

v hiši Zadržne zveze v Ljubljani Dunajska cesta št. 32

Edini pupilarno varen zavod kmečkih občin, kjer nalagajo tudi sodišča in občine denar nedoletnih, skrbijencev, preklicancev, ustanov, ubožnih in drugih javnih zakladov, varščin, zapuščin itd.

Hranilne vloge se obrestujejo najugodnejše, vezane vloge po dogovoru. — Za varnost vlog jamči 21 večjih kmečkih občin — ustanoviteljic z vsem premoženjem in vso davčno močjo.

Vložne knjižice vseh drugih denarnih zavodov sprejema hranilnica kot gotov denar in se obrestovanje ne prekine. — Vse davke vlog plača zavod sam. — Spekulacija z vlogami izključena, ker je hranilnično poslovanje v smislu pravil pod nadzorstvom vladnega komisarja.